

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opggericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

Wvd. Vertegenwoordiger in N.-I. Mr. M. J. A. Oostwoud-
Wijdenes, Pres. Landr., Tandjong Balei (Sumatra's Oostk.).

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIE

HOUD: Ind. Tentoonstelling te Arnhem (I. T. A.)
11 Juni—28 Juli 1928. — Zending en Welvaart in
Suriname, door Mr. Dr. P. H. W. G. v. d. Helm,
(Oud-Gouvern.-Secr. van Suriname). — Keteltrommen,
door Sn. — Nederland in den Vreemde. — Van Week
tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvuist.
— Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ.
Pers, II. Uit de Inheemsche- en Mal.-Chin. Pers. —
Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname.
— Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Inge-
zonden (Curaçao en de Indische Tentoonstelling). —
Berichten der Afdelingen: I. Apeldoorn, II. 's-Grave-
nhage, III. Nijmegen, IV. Twente. — Mededeelin-
gen: I. Van het Dag. Bestuur, II. Van de Redactie,
III. Van het Inform.-Bureau. — Mutatiestaat van
19 tot 26 October.

Indische Tentoonstelling te Arnhem
(I. T. A.)
11 Juni—28 Juli 1928.

Zijne Excellentie de Minister van Koloniën ver-
klaarde zich gaarne bereid, op 11 Juni a.s. de In-
dische Tentoonstelling officieel te openen.

Zijne Excellentie de Gouverneur van Curaçao
heeft zich gedurende zijn verblijf hier te lande,
later op de hoogte gesteld van de Tentoonstel-
lingsplannen en gaf op een audiëntie op 20 October
de verzekering, die plannen naar vermogen te
willen steunen en alsnog gaarne in het Eere-Comité
te willen nemen.

Zijne Excellentie zegde toe, bij zijn terugkeer op
Curaçao een Commissie te zullen benoemen, welke
geheel aan de vertegenwoordiging van Cu-
raçao op de Tentoonstelling zal wijden.

Ook van andere zijde werd ten opzichte van Cu-
raçao zoowel moreele als materiele steun toe-
gezegd.

De exploitatie van het Indisch restaurant is
nu verpacht. De bediening zal geschieden door
landsch personeel.

De Afdeling 's-Gravenhage van de Nederland-
sche Reisvereniging is voornemens, zoowel in de
week als des Zondags, excursies te organiseren
naar de Indische Tentoonstelling.

(Wordt vervolgd.)

Steunt onze propaganda!

Reclamemiddelen op aanvraag gratis verkrijg-
baar aan het adres der Administratie: Nieuwe
straat 52, Arnhem.

Attentie!

De Contributie voor het lidmaatschap dezer Vereeni-
g. — f 5.— 's jaars minimum — loopt voor hen die
thans als lid doen inschrijven, tot en met ulto, De-
cember 1928. Bij toetreding wordt hun dus gratis het
Koloniaal Weekblad geregeld toegezonden. Aankomst
schriftelijk of mondeling bij het Secretariaat, Heul-
straat 17, Den Haag, of bij de Secretarissen van de Af-
delingen.

Zij die reeds lid zijn en daardoor blijk gegeven hebben
hunne instemming met doel en streven der Vereeni-
g., worden vriendelijk uitgenoodigd ook anderen in
kring tot het lidmaatschap aan te sporen, b.v. door
zending, na lezing, van dit nummer, liefst met een
persoonlijk aanbevelend woord.

Op onze leden in Oost- en West-Indië wordt hiervoor
het bijzonder een beroep gedaan.

DEN HAAG TELEF. 36777 „AU PARADIS” Firma WEBER & BARTELS
Salon de Coiffure pour Dames
TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3
PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York
Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

Zending en Welvaart in Suriname,
door
Mr. Dr. P. H. W. G. VAN DEN HELM,
(Oud-Gouvernements-Secretaris van Suriname). *)

De Nederlanders, die in Suriname belangstellen,
zou men in twee groepen kunnen verdeelen: zij, die
in het bijzonder het oog richten op het zoo moei-
lijke welvaartsvraagstuk, en zij, wier aandacht zich
vrijwel bepaalt tot de zending en hare nooden. Het
treft toch hoe vaak in woord en geschrift die beide
onderwerpen nagenoeg geheel gescheiden worden
behandeld, terwijl deze niettemin onderdeelen uit-
maken van één algemeen landsvraagstuk en bo-
vendien in vele opzichten zeer nauw met elkaar in
verband staan.

Hoe begrijpelijk het ook is, dat zending en wel-
vaart in de voorstelling van het publiek geheel af-
zonderlijke zaken zijn, het belang van beide eischt
een beter inzicht, vooral met het oog op het beroep,
dat telkens weer op Nederland ten gunste van Su-
riname wordt gedaan.

Dit beter inzicht is nu ten opzichte van de Herr-
nhuter-zending gemakkelijk te verkrijgen door meer
aandacht te schenken aan de economische werk-
zaamheid der Broedergemeente in verleden en he-
den. Was het reeds bij het ontstaan der Broeder-
gemeente een praktisch beginsel zoo veel mogelijk
door eigen arbeid niemand tot last te zijn en zelf
de kosten van kerk en zending te dragen, de eerste
zendelingen, die in de eerste helft der 18e eeuw in
Guyana den voet aan wal zetten, plantten dit be-
ginsel voort en stelden naast het geestelijk het wel-
vaartsdoel. Het spreekt van zelf, dat dit laatste
doel in de tijden der slavernij slechts op zeer be-
perkte wijze kon worden nagestreefd en zich vrij-
wel moest bepalen tot het voorzien der zendelingen
in eigen onderhoud. Geleidelijk en vooral na de
emancipatie kon de economische werkzaamheid
zich echter uitbreiden. De oude zendingsfirma
C. Kersten en Co. groeide en maakte het noodig
dat er aan het begin dezer eeuw meerdere zelfstan-
digheid voor het welvaartsbedrijf werd verkregen.
Met groote voldoening en dankbaarheid mag men
inderdaad zien op de bereikte belangrijke resulta-
ten, die het hebben mogelijk gemaakt, dat de Broe-
dergemeente een maatschappelijke grondslag heeft
verkregen zooals ternauwernood elders in de wer-
eld met eene zending het geval is geweest. Ver-
geten wij toch waarlijk niet, dat het deze grond-
slag is geweest, die in den oorlogsnood, toen de
steun uit het Hoofdkwartier te Herrnhut geheel
moest uitblijven, met behulp van Nederlandsche
en Amerikaansche vrienden het zendingsgebouw
tot stevig fundament heeft gediend. En ook nu
speelt de zending met en door haar Zendingfirma
een zeer groote rol in het welvaartsleven van Su-
riname. Als men weet, dat C. Kersten en Co. be-
halve een zeer uitgebreid winkelbedrijf in Parama-
ribo en in de districtsvestigingen, nog heeft een

*) Verkort verslag van een toespraak, gehouden op
den Zeister-Zendingsdag der Evangelische Broedergemeente
op 28 Sept. j.l.

P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15
Den Haag
Groote sortering HEEREN-,
JONGENS- en KINDERKLEEDING
Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT
SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 6424

COR VAN MOORSEL
JAN HENDRIKSTRAAT 9
DEN HAAG — TELEFOON 14953
Is het voordeligste adres voor
BEDDEN
MEUBELEN
TAPIJTEN 6258

DANSINSTITUUT
EWY DE CLERCQ
FRANKENSTRAAT 5 :: DEN HAAG
Dagelijks inschrijving voor
de nieuwe Wintercursussen
Onderricht in de nieuwste dansen,
zoals voor dit seizoen vastgesteld
op het Intern. Congres van Dans-
leeraren te Parijs (Black-Bottom,
Heebie-Jeebies, Banana's Slide, New
Blues, Charleston, English Waltz,
Wiener Walzer, Tango). 5237
Prospectus op aanvraag. Tel. 53566.

H.H. SECRETARISSEN der afdelingen worden
aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het
K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aan-
merking komen om voor het lidmaatschap der Vereeni-
g. te worden aangezocht.

GEBRS. OOMS

Brood-, Beschuit- en Fijne Banketbakkerij
INDIGOSTRAAT 89 h. Rabarberstr.
Den Haag :: Telefoon 36016

Levering van alle soorten
BROOD EN BANKET

van de beste grondstoffen bereid

MEUBELN KOOPEN

IS EEN ZAAK VAN VERTROUWEN
DAAROM KOOPEN
ALLE REPATRIEERENDEN BIJ

J. & A. JUNGSLÄGER

CILLIERSSTRAAT 21-23 :: DEN HAAG
GESLOTEN HUIS - BOVEN DE
ELECTRISCHE MEUBELFABRIEK

GROOTE VOORRAAD CONCURREERENDE PRIJZEN

TE KOOP aangeboden door:
Fa. J. v. GEMERT & Zn.

Telefoon 35350 - Valkenboschkade 277-279
Telefoon 38447 - Dr. van Welylaan No. 3

VILLA'S gebouwd in aanbouw nog te bouwen } Alles eerste klas bouw

SEGBROEKPOLDER

Nieboerweg, Laan van Foot, Dr. van Welylaan

WAALSDORPERWEG

Waalsdorperweg van Voorschoterlaan van Bepwaarderweg van Maudriestraat van Ammerslaan } Prijzen vanaf f 10.000.—

BOUWGROND TE WASSENAAR

A.S.O. AMERIKAANSCH SNELOPPERSERIE
Azaleastr. 126, Den Haag, Tel. 38206

OPPERSEN EN ONTVLEKKEN VAN DAMES-OF HEEREN COSTUUMS f 1.25
DEMI, WINTERJAS OF DAMESMANTEL f 1.25
VEST f 0.40
PANTALON f 0.50

REPARATIEN ZEER BILLIJK

Alle goederen gratis afgehaald en thuisbezorgd

5458 DE DIRECTIE A.S.O.
STOOMEN VERVEN

SPECIAAL ADRES VOOR COMPLETE MEUBILEERING

Möller & Co

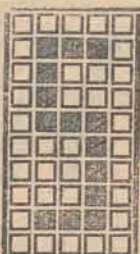
DEN HAAG
TELEFOON 37412

WEIMARSTR. 38a - FRANKLINSTR. 107

TAPIJTEN - LINOLEUMS

BEDDEN - GORDIJNSTOFFEN - VITRAGES

VERHUIZINGEN DOOR HET GEHEELE LAND
EIGEN BEHANGERIJ EN STOFFEERDERIJ

Het Instituut

SCHOEVEERS

STADHOUDERSPLEIN 3 - DEN HAAG

wordt voornamelijk door het goede

INDISCHE PUBLIEK

bezoekt. Prospectus gratis voor Typen, Talen, Steno, Boekhouden

meubelmakerij, een bank, een balatabedrijf, de boerderij Beekhuizen, 2 koffieplantages, een autobedrijf, een kokosplantage en een belang in een houtkapbedrijf met zaagmolen, dan behoef men niet met cijfers en statistieken te komen om het zeer groote belang van deze werkzaamheid voor de welvaart van de inlandsche leden der Evangelische Broedergemeente en voor die van de overige bevolking van Suriname aan te toonen. Door haar worden de menschen nog eens bijzonder aan de kerkelijke gemeente verbonden, door haar kan de opvoeding der verwaarloosde jeugd — ik denk hier aan Saron — veelal bezegeld worden met het geven van werkgelegenheid, zonder nog te spreken van het ten goede komen van een gedeelte van de winst aan de zending. Indien deze wijdvertakte en diepgewortelde boom eens zou sterven, dan zou dit niet alleen voor de welvaart van Suriname, maar ook indirect voor het werk der zending een gebeurtenis zijn, die een ramp nabij zou komen. Aan den anderen kant is de groei van dien boom een niet te schatten zegen. Ook naast dezen zelfstandigen economischen arbeid, staat vaak een rechtstreeksch bemoeien der kerkelijke gemeenten met den welvaart hunner leden, b.v. bij de in Coronie opgerichte Christelijke sociale vereeniging, die zich onder leiding van den leriman (zendeling) beijvert met het ontginnen van gronden voor kokosaanplant.

Is het in het algemeen al gewenscht op deze zaken in de kringen der zendingvrienden, op wier liefdadigheidzin voor kerk, onderwijs, leprozenverpleging, opvoeding van verwaarloosde kinderen en de stadszending een beroep wordt gedaan, eens bijzonderen nadruk te vestigen, het wordt een *plicht* wanneer het besef wakker wordt, dat ons wellicht hier een aanknopingspunt is gegeven om door verhooging van de productiviteit van den welvaartsarbeid der Broedergemeente in de eerste plaats de zending zelve een directen steun van *blijvende* waarde te geven en in de tweede, en zeker niet mindere, plaats, om krachtig bij te dragen tot het meer nabijbrengen van de oplossing van het algemeene welvaartsvraagstuk voor Suriname. Hier behoef niets opgericht te worden, hier ligt eene evangelisch-economische organisatie klaar. Hier behoef men niet in eens met een miljoenen-onderneming te beginnen. Hier is een organisatie, die over ervaring van jaren beschikt, die de bevolking in hart en nieren kent en als het ware met haar vervlochten is. Deze gedachte krijgt te meer beteekenis nu in deze dagen weer nieuwe teleurstellingen dreigen. De zoo krachtig door den Ondernemersraad voor Suriname ingezette en door de Regeering beantwoorde actie schijnt niet in staat geweest te zijn de zoo noodige bereidwilligheid van het koloniale grootkapitaal te wekken. De werkzaamheden van de katoenmaatschappij te Nickerie, waarvan als nieuwe bron van welvaart zoo veel werd verwacht, zijn stop gezet. Dit alles ontnemt menigeen de hoop op betere tijden. Hoe zal ooit de welvaart in Suriname haar vaan kunnen ontplooien?

Maar zou er geen uitzicht zijn in de richting eener krachtige welvaarts-politiek der Evangelische Broedergemeente, daartoe in staat gesteld, liefst op *zakelijke* wijze, door Protestantsch Christelijk Nederland? Meer dan alle propaganda bezitten de feiten overredingskracht. Indien op betrekkelijk kleine schaal nieuwe welvaartsbronnen, waarvan duurzaamheid en rentabiliteit door de feiten worden bewezen, worden aangeboord, zullen deze ongetwijfeld de toestrooming van het onmisbare grootkapitaal bevorderen. In dit verband noem ik nog als verdere mogelijkheid het nemen van deugdelijke proeven van landbouwkolonisatie van Nederlanders. Het komt mij voor, dat dit laatste na goed onderzoek en voorbereiding zeer wel kans van slagen kan hebben, vooral wanneer moreele en economische steun van de zijde der Broedergemeente zou kunnen verleend worden en daardoor de mogelijkheid geschapen zou kunnen worden in het klein te beginnen.

In onmiddellijke aansluiting met deze verhoogde productiviteit der Broedergemeente zouden voorts de eerste stappen kunnen worden gedaan op den weg van een zoo hoog noodige grondige verandering in het huidige onderwijsstelsel. Dit raakt onmiddellijk de kerkelijke belangen. Reeds geruimen tijd heeft zich de overtuiging gevestigd, dat het vrijwel zonder meer in Suriname overgeplante Nederlandsche onderwijs grootdeels zijn doel mist en een van de oorzaken is van het steeds meer scheef groeien van de samenleving. De heer Beck heeft in 1924 hierop in zijne bekende voor de „Leer-

gangen voor Algemeene Ontwikkeling" gehouden lezingen gewezen en Gouverneur van Heemstede heeft daarin aanleiding gevonden een prijsvraag uit te schrijven voor een schets van een ander stelsel van onderwijs, dat er beter dan het tegenwoordige op berekend is de inwoners van Suriname voor te bereiden voor hun welvaartstaak in *hun eigen land*. Nu dient het onderwijs eigenlijk alleen als grondslag voor latere onderwijzers, ambtenaren en employés en voor hen, die hun toekomst in Nederland en elders willen zoeken. Het kweekt niet alleen veel te groot overschot van zoogenaamde intellectuelen onder de stadsbevolking, maar het dreigt bovenal de landbouwende districtsbevolking van haar productieven arbeid af te voeren en te drijven naar de reeds overbevolkte stad. Er zijn reeds tekenen, dat deze zeer bedenkelijke beweging zich ook tot de andere rassen, de Britsch-Indiërs en Javanen, begint uit te strekken. Het is noodig, dat er een onderscheid wordt gemaakt tusschen meer intellectueele Nederlandsche onderwijzers, ambtenaren enz. en een krachtig doorgevoerd *waarschijnlijk* onderwijs, dat zich dient te splitsen in *waarschijnlijk* voor de stad en in *landbouwend* voor het district. Daargelaten de moeilijkheden van psychologischen aard, die aan de uitvoering dezer gedachte in den weg liggen, een zeer groot bezwaar vormt het feit, dat vooral het ambachtsonderwijs der stedelijke bevolking geen aansluiting zou kunnen vinden in voldoende werkgelegenheid. In de tegenwoordige omstandigheden zou dit slechts kunnen leiden tot eene omzetting van de categorie der half-intellectueele werklozen in een van werkloze ambachtslieden, waarvan er nu al te veel zijn. Zoodra echter de Broedergemeente in staat zal zijn door haar sterk verhoogde economische werkzaamheid de werkgelegenheid aanmerkelijk te verruimen, zal, ten minste wat een deel der bevolking betreft, een deugdelijk welvaarts-onderwijs terstond maatschappelijke vruchten kunnen dragen en eene omzetting in die richting op veel minder bezwaren stuiten.

Ik ontveins mij geenszins, dat alle deze gedachten even gemakkelijk uit te spreken als moeilijk uit te voeren zijn. Ernstige overweging en langdurige voorbereiding zullen er noodig zijn. Doch waar een wil is, is ook een weg. En wij staan voor deze vraagstukken niet als gewone belangstellers, hoogere roeping, die ons Christelijk Nederland van Godswege is opgelegd. Daar is toch het feit, dat de Herrnhutter-zending bijkans twee eeuwen onze *Nederlandsche* volksplanting Suriname voor een groot deel geestelijk heeft gedragen en voor God en land goed en leven heeft veil gehad. De noodzakelijkheid, dat Nederland meer dan te voren aandacht moet nemen in dien schoonen arbeid kan dan ook niet anders worden verstaan dan als een oproep tot het vervullen van een duren *plicht*. En nu Suriname en de Herrnhutter-zending in de tegenwoordige omstandigheden meer dan ooit steun behoeven en er wellicht een mogelijkheid zal kunnen zijn om dien steun te geven, niet bij wijze van enkele liefdadigheid, maar *in den vorm van het scheppen van de voorwaarden van verhoogde welvaart*, waarbij de zending in het bijzonder en het land in het algemeen baat zal vinden, zal, indien de plannen voor verwezenlijking vatbaar blijken, die gelegenheid met beide handen moeten worden aangegrepen.

Moge dan, als eenmaal de oproep om medewerking wordt gedaan, de harten openstaan voor de stem der roeping!

Aan diegenen in Oost- en West-Indië die nog geen lid zijn onzer Vereeniging.

De Vereeniging „Oost en West" onderhoudt den band tusschen Nederland en de Indië en tracht dien te versterken.

Zij bevordert de wederzijdsche belangen, zedelijke en stoffelijke.

Zij neemt stelling tegen invloeden die daarmede in strijd zijn.

Zij steunt alles wat strekken kan tot handhaving van het Rijksverband.

Leest het Orgaan, het „Koloniaal Weekblad".

Meldt U aan voor het lidmaatschap.

DANSINSTITUUT „HENRI”

EX-DANSEUR HOTEL ES INDES
 ARCHIMEDESSTRAAT 64 DEN HAAG TEL. 37007
 EERSTE KLAS INRICHTING VOOR
 Modern Dansonderwijs en Maintienlessen volgens Fransche methode
 Medio October, aanvang van de WINTERCURSUSSEN voor ALLE leeftijden
 Inschrijving dagelijks van 10-6 en van 7-9 uur.

Keteltrommen.

Tien jaar oud is het artikel over keteltrommen in Rouffaer in de Encyclopaedie, de „geheimzinnig-antieke, voor een klein deel ook nog moderne bronzen trommen van zeer afzonderlijke vormen en geheel ongeëvenaarde ornamentiek”. Het zou nu moeten worden aangevuld en de anderhalve eeuw literatuur, die het opstel besluit, zou thans iets langer worden.

In „Man, a monthly record of anthropological science” van September geeft Major E. C. Kenny een opstel over Chinese gongs, die, naar de afbeeldingen doen zien, inderdaad bronzen keteltrommen zijn. De schrijver meent te mogen zeggen, dat ze Chineseen oorsprong zijn; en daar is niets van ons tijdschrift te zeggen; de trommen, die jaren 100 en van onze tijdrekening op Java en oostelijker landen werden gebracht, kwamen uit Zuid-China. Achter-Indië en deze landen zouden in het jaar A. D. aan noordelijk China zijn onderworpen; volgens Chinese berichten werden bij die gelegenheid bronzen trommen buitgemaakt in Kiau-tang, thans Tongking, trommen die afkomstig waren uit Kwantoeng. Reeds vóór den aanvang onzer tijdrekening spreken de annalen der Han-dynastie van zulke buitgemaakte trommen der (niet Chinese) Mán-barbaren.

In het artikel van Kenny wordt onderscheiden tusschen een oud en een nieuw type, en tusschen mannelijke en vrouwelijke exemplaren, het laatste bij de bonang-ketels van de gamelan; voorts onderscheidt de schrijver hooge en lage, de eerste meer hoog dan breed, de tweede meer breed dan laag. Maar hoe hoog vermeldt hij niet; een schaal breekt bij de afbeeldingen die niet fraai en te klein zijn, maar toch de centrale ster, de kikvorschen en, bij sommige, de ophang-ooren doen zien. Engelschen in Birma noemen de groote soort klokstrommen der Karen's, „somewhat inaccurate”. In het kleine grensstaaltje Karenni, de woonplaats van de roode Karen's, vindt men zoowel het oude als het nieuwe type. Karenni kwam in 1894 onder Britsch gezag; in het noorden en noordwesten huist het Sjan-volk. De Karen's gebruiken trommen bij oogst- en andere feesten, zeggen de ongedeelde berichten, de eenige die ginds inlichting geven. De voorwerpen zijn heel moeilijk te krijgen en eerst na langdradig onderzoek komt men te hooren dat hier of daar een exemplaar ligt; deze geheimzinnigheid heeft haar grond in de overtuiging dat de trom de woonplaats is van een geest. Twee jaar heeft een zijner trommen onder een boom gelegen voor Kenny haar in zijn bezit kreeg. De geest moest worden bevredigd door ruilgaven aan den voet van den boom werden begraven: goud, zilver, koper, buskruit, een kogel, eten, tabak, enz. zoo voort. Juister is misschien, dat de vele eigenaars van de trom — want deze dingen zijn geenszins gemeenschappelijk bezit — moesten worden schade-loos gesteld.

Eenmaal moet er in bovengenoemde streken, op de grens van Birma en Siam, een groot aantal van deze trommen zijn gemaakt; de nieuwste zijn uit het jaar '90 of daaromtrent van de vorige eeuw; zoowel Sjans als Karen's zeggen, dat de oudste exemplaren een ster met acht punten op het bovenvlak hebben en slechts één kikvorsch; de Birmanen noemen deze soort pa-zee, d.i. kikvorsch-trom. Dat het onderzoek naar het vóórkomen van keteltrommen een geschiedenis heeft... het valt te begrijpen of majoor Kenny ooit daarvan heeft gehoord; juist omdat hij over al of niet Chineesch filosoofteert, zou men verwachten, dat hij Hirth en Groot zou noemen, ook vermelden wat zij ervan wisten. Hij heeft getoond — en dat is toch wel het Engelsch — dat er over keteltrommen is te schrijven zonder de namen te noemen van A. B. Meyer, Van Hoëvell, Hirth, Foy, De Groot, Rouffaer, Nieuwenkamp, Hazen. En de redactie van „Man” heeft den majoor niet daarop gewezen.

Sn.

Nederland in den Vreemde.

Er bestaan in Duitschland vereenigingen, die zich ten doel stellen land, taal en volk van Nederland nader te leeren kennen, om zóó onze mentaliteit beter te kunnen begrijpen.

Uit volle sympathie met dit doel nam de heer E. L. K. Schmülling, oud-assistent-resident, het initiatief, voor de Deutsch-Niederl. Gesellschaft te Duisburg (de grootste binnenhaven van de wereld) een film-avond voor acht-avond te geven, waarbij de declamator Willem Niestadt te 's-Gravenhage zijn medewerking zou verleenen.

Door krachtdadige hulp van den Ned. consul te Duisburg, den heer A. van Lith, kon dit plan worden verwezenlijkt.

Vertoond werden enkele portretten van vorsten uit het Oranjehuis, waarbij de heer Niestadt coupletten van het Wilhelmus voordroeg, de film „Nederland” en een gedeelte van 't groote filmwerk der K.L.M. (de tweede Holland-Indië-vlucht) door de Vg. „Nederland in den Vreemde” en de K.L.M. welwillend afgestaan.

Bij de eerste film droeg de hr. N. „Ons Vaderland” van Groenewegen (met D. en H. tekst) en „de Bruid” van Jan Prent voor. Na de films volgden „einige zu Herzen gehende Gedichtvorträge”: „Heksenlied” in de Ned. vertaling van François Pauwels, „Mutter und Kind” van Multatuli, „1e Kerstnacht” van Vondel en „Lobgesang der drei Erzengel” uit Faust van Goethe, terwijl de musicus Ph. de Jong uit Duisburg den avond besloot met „Alt-Niederlandsches Dankgebet” van Valerius.

„Der Abend verlief sehr anregend und löste bei den Besuchern sichtlich Befriedigung aus.”

Ook voor de beide Ned. vereenigingen te D. werden de beide films vertoond, terwijl de hr. Niestadt met zijn — nu geheel Nederl. — programma veel bijval oogste, evenals te Oberhausen, waar hij optrad voor de Ned. Vg. „Op Hoop van Zegen.”

De beide laatste avonden getuigden van den band, die er blijft tusschen Nederlanders in den vreemde en het moederland.

Van Week tot Week.

Dinsdag 18 tot Maandag 24 October.

De terugtocht van de „Postduif”. Wanneer dit Nr. van het Kol. Weekbl. de lezers bereikt, is de „Postduif” wellicht reeds op Schiphol geland en het driemanschap Koppen-Frijns-Elleman aldaar verwelkomd en in hotel l'Europe te Amsterdam welverdiend gehuldigd.

De op 17 Oct. aangevangen terugtocht van de „Postduif” had tot den 25sten het volgende verloop: 17 Oct.: Batavia—Singapore, 18: Singapore—Bangkok (2-daagsch oponthoud aldaar door averij); 21 Oct.: Bangkok—Calcutta, 22: Calcutta—Allahabad, 23: Allahabad—Karatsji, 24: Karatsji—Bender Abbas, 25: Bender Abbas—Bagdad.

De Medische Hoogeschool. De onlangs geopende Medische Hoogeschool te Weltevreden gaat haar eerste jaar in met 25 studenten. Opmerkelijk is de animo van Chinese zijde. Van die 25 zijn er 12 van Chineseen, 7 van Inlandschen en 6 van Europeeschen landaard. Onder de Europeanen bevindt zich één vrouwelijke student. Ook woont een toehoorderster de colleges bij.

Van de 25 studenten zijn er 20 afkomstig van de H.B.S. en 5 van de A.M.S.

Gratiëverleening. Batavia, 18 Oct. (Aneta).¹⁾ Twee ter dood veroordeelden in verband met den moord op den opzichter van de Staatsspoorwegen Benjamins in November 1926 werden door den Gouverneur-Generaal gegratieerd. Twee ter dood veroordeelden in verband met den communistischen aanslag op Sawahloento werden eveneens door den Gouverneur-Generaal gegratieerd.

Verlaging van het briefpost. Met ingang van 1 November wordt het port der brieven welke per zeepost naar Ned.-Indië verzonden worden verlaagd tot 7½ cent per brief, wegende niet meer dan 20 gram. Het port der brieven per land-mail is niet gewijzigd en blijft dus 10 cent.

¹⁾ De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aan de „Nwe Rott. Cour.”.

M. A. J. LINNEWEEVER

LUXE EN ORTHOPAEDISCH MAATSCHOEISEL
 LEVERANCIER VAN H.M. DE KONINGIN
 EN Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERLANDEN

WESTEINDE 32A :: DEN HAAG
 OPGERICHT 15 JAN. 1827 TELEFOON 1-551

Ons maatwerk kan niet vervangen worden door ander schoeisel. Kom Uw voet te hulp met ons individueel schoeisel. Iedere persoonlijkheid behoort een EIGEN schoen te hebben.

Jac. Schijff, Tandarts

Stadhoudersplein 102 - Den Haag
 Telefoon 33877

SPREEKUR:
 6.30-8 en volgens afspraak

De Kleine Opvoedingstehuizen

te Amersfoort, P. Bothlaan 43, onder leiding van Mej. E. J. M. ABERSON, en te Apeldoorn, Jachtlaan 38, onder leiding van Jonkvrouwe L. FEITH, zijn bestemd voor **KINDEREN UIT INTELLECTUEELE KRINGEN**, die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed. Huiselijke, beschaafde omgeving, groote eenvoud, gezonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling. Inlichtingen bij bovengenoemde Dames en bij

Het Bestuur:

J. C. HIETINK, Gedelegeerde v. d. Studiecommissie v. O. en W., v.-d.-Heimstraat 33, Den Haag, wnd. Voorzitter.

Mej. M. KAARS SYPESTEIJN, Fr.-van-Mieristraat 136 I, Amsterdam, Secretaresse.

H. A. G. ELINK SCHUURMAN, Accountant, Keizersgracht 574, Amsterdam, Penningmeester.

Mr. F. A. G. VAN WALSEM, Zeist, Onder-Vorz.

Mej. J. C. BLANKERT, R. O. G., Zeist.

Correspondente voor Indië:

Mevr. F. VAN HOUWENINGE—Blaauw, per adres

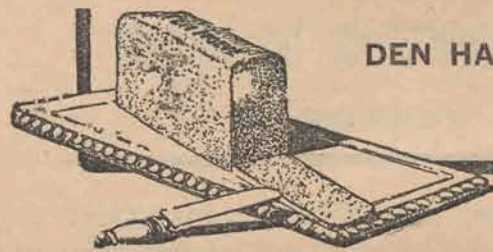
Agentschap B. P. M., Semarang.

ROGGEBROOD

FIRMA

GEBR. TEN HOEVE

DEN HAAG

TECHN. INSTALL.-BUREAU N. P. VAN EIJK
 Sweelinckstraat 93a-93-91 - DEN HAAG - Tel. 30079

LICHT - WARMTE - SANITAIR

GROOTST GESORTEERDE ADRES VOOR
 GESCHILDERDE-, ZIJDEN-, CREPE- EN
 AFWASCHBARE LAMPEKAPPEN
 Worden naar elk ontwerp op eigen Atelier
 vervaardigd.

KRONEN, SALON-EN SCHEMERLAMPEN
 Electrische Stofzuigers, Strijkijzers, Ketels,
 Kookplaten, Haardrogers, enz. enz.

Haarden - Kachels - Gasformuizen

EMAILLE- EN ALUMINIUMWAREN
 ::: BEZOEK ONZE SHOWROOMS :::

Wij installeren Uw geheele huis: Sanitair, Electriciteit,
 Gas, Water. — Alle huis- en dakreparatiën

ADVIEZEN EN BEGROTINGS GRATIS. 5387

Voor aangen. tijdpassering van oud en jong, naar

KLAASSEN'S SPECIAALMAGAZIJN VAN FEESTARTIKELEN

PRINSESTRAAT No. 4
DEN HAAG :: TELEFOON 13324

Grootste keuze Kinder- en Gezelschapsspelen, Dam-, Schaak-, Domino-, Trictrac-, Sjoelbak-, Roulette- en Kaartspelen, Puzzles, Bouwprenten en Fröbelartikelen, Teeken- en Kleurboeken.

NIEUWE NAJAARS- EN WINTERHOEDEN

IN ALLE MATEN

DAMESKLEEDING NAAR MAAT

MET EN ZONDER BIJLEVERING VAN STOF

MAISON DE RUIT V. D. WAAG

CHARL. DE BOURBONSTRAAT 27 - DEN HAAG

P. VAN 'T RIET EN ZOON

OBRECHTSTRAAT 177 :: DEN HAAG
TELEFOON 33990* Twee Lijnen

De Vleeschhouwer van het allerbeste

SPECIAAL FIJN KALFSVLEESCH

OPGERICHT Ao. 1896

VERZEKERT UW RIJWIEL

bij de

's-Gravenhaagsche Rijwielverz.-Mij.

Conradkade 56 - Den Haag

Premie 3 pCt. der waarde
(Minimum f 3.—)

W. F. MEIJER - APELDOORN

MAISON DE BLANC

Hoofdstraat 93 Oppericht 1897 Telefoon 133

Heeren Modeartikelen

GROOTSTE KEUZE

Dassen, Boorden, Manchetten, Overhemden en Pyama's

Specialiteit in alle soorten Ondergoederen

Ook voor de Tropen

Het meest gesorteerd Magazijn van Lingerieën, Modeartikelen, Tricotage enz.

in „DUINOORD” is Magazijn „DE ZONEGRENS”

FREDERIK HENDRIKLAAN 99 :: DEN HAAG
Uitsluitend 1ste kwaliteit, scherp concurrerende prijzen

FILIALEN: Thomsonplein 26c, Den Haag - Pansierstraat 48, Scheveningen

Ontslagen Controleur. Batavia, 20 October (Aneta). De controleur voor agrarische zaken in Djokja, S. M. E. Samethini, is ontslagen. Nader zal worden beslist, of dit ontslag al dan niet als eervol zal worden beschouwd. Gebleken is, dat Samethini van een cultuurmaatschappij een aanzienlijk bedrag renteloos te leen had gevraagd, en zekere vermoedens bestaan van manipulaties, waardoor hij invloed op zich zou hebben laten uitoefenen door het aannemen van geld.

Brand te Weltevreden. Weltevreden, 21 Oct. (Aneta). Het gebouw van de Filmkeuringscommissie is ten gevolge van het zelfontbranden van films afgebrand. De schade is enorm.

Voordracht over Indische politiek. Op uitnodiging der Leidsche Sociaal-democratische studentenclub zal ir C. H. G. Cramer, lid der Tweede Kamer, op Dinsdag 25 October in het Nutsgebouw te Leiden een lezing houden over Indische politiek.

Terreur in Indonesië. Te 's-Gravenhage is opgericht een Comité van actie inzake de terreur in Indonesië, welk comité een groote openbare protestvergadering heeft belegd in het Volksgedebouw op Zondag 30 October. Als sprekers zullen optreden de heeren Gerhard Rynders en B. Lansink Jr.

Indische voordrachten aan de Leidsche Universiteit. In plaats van een volledige Indische week zullen op 7, 8 en 9 November a.s. wederom drie lezingen worden gehouden. Maandag 7 November spreekt de heer H. T. Damsté, oud-resident, in het Academiegebouw over: Eerste ervaringen van een bestuursambtenaar in de binnenlanden van Sumatra. Dinsdag 8 November spreekt prof. dr. G. A. F. Molengraaff, hoogleraar aan de Technische Hoogeschool te Delft, over: Land en Zee in Ned.-Oost-Indië (met lichtbeelden), in het Botanisch laboratorium. Woensdag 9 November spreekt de heer H. Bielke, oud-zending der Evangelische broedergemeente, in het Academiegebouw over: Hebben de verschillende rassen in onze West een toekomst?

Het commando van de zeemacht. Batavia, 18 Oct. (Aneta). De commandant van de zeemacht, vice-admiraal A. F. Gooszen, gaf zijn commando en de leiding van het Departement van Marine over aan zijn opvolger, den schout bij nacht A. ten Broecke Hoekstra.

Bijeenkomsten Ind. Landbouwtechnici te Wageningen. De 9de samenkomst van Indische landbouwtechnici met verlof, zal onder voorzitterschap van prof. J. van Baren, dit jaar wederom te Wageningen worden gehouden, op 13, 14 en 15 December a.s.

Lezingen zullen worden gehouden door J. van der Hoop, den eersten vlieger naar Ned.-Indië, over: Luchtverkeer tusschen Nederland en Indië, met lichtbeelden; prof. dr. J. Jeswiet, over: Indrukken van het internationaal suikercongres op Cuba, met lichtbeelden; prof. J. van Baren, over: Onderzoek van tropische grondsoorten ten bate van de cultures; met demonstraties; prof. dr. W. Roepke, over: Moderne insectenbestrijding en haar mogelijkheden in Indië, met lichtbeelden; J. G. Fol, over: Vermeerderd rubbergebruik, met lichtbeelden.

Universitaire examens. Leiden. Bevorderd tot doctor in de rechtsgeleerdheid op proefschrift: De Palembangse marga en haar grond- en waterrechten, de heer J. W. van Royen, controleur bij het Binnenl. Best. — Cand. examen Indisch recht de heer F. J. Bosch. — Econ. doctor. examen Indologie de heer A. G. Deelman en B. Cox. — Taalk. cand. ex. Indologie de heer A. E. M. Meuleman.

Utrecht. Bevorderd tot doctor in de veertienkunde (met lof) de heer J. Merkens, dierenarts, leeraar aan de Nederl.-Indische Veeartsenschool te Buitenzorg, op proefschrift „Bijdrage tot de kennis van den karbouw en de karbouwteelt in Nederl. Oost-Indië. — Candidaats-examen Ned.-Indisch recht de heer A. C. Jas.

A. Schuld † Te 's-Gravenhage is, op den leeftijd van 57 jaar overleden de heer A. Schuld, oud-hoofdadministrator eener cultuurmaatschappij op Sumatra's Oostkust.

Het Volkenkundig Museum van het Kol. Instituut te Amsterdam. Het is juist een jaar geleden, dat de afdeling volkenkunde van het Museum

van het Koloniaal Instituut is opengesteld. Men weet echter, dat deze afdeling toen nog geenszins gereed was; de ethnografica op den eersten omgang van de groote hal bijeengebracht, hebben slechts betrekking op de eilanden Java, Bali en Sumatra.

Thans, een jaar later, is de tweede omgang gereed, en daarmee deze prachtige blijvende tentoonstelling op het gebied der volkenkunde van Oost-Indië voltooid. Want hier sluiten zich bij de drie bovengenoemde eilanden aan Borneo, Celebes, de Molukken, de Timorgroep en Nieuw-Guinea.

De „N. R. Crt.” van 18 Oct. (ochtendblad) wijdt een speciaal artikel aan deze verzamelingen.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvuil.

Indische Avond te Gouda.

Zoals wij reeds eerder hier schreven heeft het bestuur van *Het Natuurkundig Genootschap* te Gouda de uitnemende gedachte gehad om zijn tienjarig bestaan, op 18 dezer, op een bijzonder goede wijze te herdenken, n.l. met het houden van een Indischen feestavond.

Thans kunnen wij, als medevierenden, getuigen, dat de uitvoering daarvan een groot succes is geweest.

Dr. S. S. Hoogstra, de voorzitter van het „Natuurkundig Genootschap”, heeft bij den aanvang in 't kort het 10-jarig bestaan der vereniging gememoreerd en daarbij hulde gebracht aan den stichter daarvan, Dr. E. J. Hamburger, die in de Schouwburgzaal aanwezig was. De Schouwburg en het tooneel waren in een smaakvol kleed gestoken, passend bij het karakter van dezen avond: over de balustrade van het balkon hingen in groote verscheidenheid fraaie weefsels, door de Ver. „Boerentant” uit Den Haag ten toon gesteld, in den vorm van kleedingstukken, door de vrouwen van Midden-Sumatra (Batak) en Centraal Borneo (Dajak), alsook van geklopte boombast (*foeja* met heldere kleuren versierd) en kralenarbeid (kendaoeri's der Toradja's) en een dansschortje. Op het tooneel waren doek en coulissen mooi in stemmige kleuren gedrapeerd.

De *Goudsche Courant* van 19 dezer vermeldt in haar verslag o.m.:

„Het eerste gedeelte van den avond werd gevuld door een voordracht van den heer J. C. Lamster, van het „Koloniaal Instituut” te Amsterdam, over land en volk van Ned.-Indië, de Maleiers speciaal, waarbij spr. wees op het verschil, dat er bestaat tusschen de kust- en Maleiers in de verschillende deelen van den Indischen Archipel en de Prae-Maleiers, die in de binnenlanden van Sumatra, Borneo en Celebes leven. Deze laatste zijn veel minder onderhevig aan de beschavinginvloeden dan de aan de kusten levende bevolking. Aan de hand van verschillende bijzonder fraaie foto's, welke op het doek werden geprojecteerd, deed spr. zien hoe door het Ned.-Ind. Gouvernement in de wildernis der oerbosschen kunstwegen zijn aangelegd, die de verbinding over geheel Sumatra hebben tot stand gebracht, waardoor thans vele ondernemingen zijn gevestigd van tabaks- en rubberculturen en de oliepalmen worden gekweekt. Prachtige natuurtafereelen passeeren in vogelvlucht de revue en menig interessante kijk werd gegeven op het leven en de godsdienstige gebruiken der inlandsche bevolking. Bijzondere aandacht werd daarbij gewijd aan de geesten- en godenvereering, die er bij deze stammen bestaat.

„In het laatste gedeelte der voordracht, waarmede de avond werd besloten, gaf de heer Lamster nog talrijke beelden te zien, welke aantoonde, dat bij deze natuurvolken een hoge kunstzin is ontwikkeld, die zich uit in hun fraai snijwerk, hun weefsels enz. Enkele kijkjes op havenplaatsen toonden ook aan, op welke wijze de Kon. Pakketvaart in het voorvoorziet en van welke beteekenis de passagiers zijn, waar de inlandsche bevolking haar waren ter markt brengt.”

Een bijzondere wijding is aan dezen avond gegeven door de dansen van Raden Mas Jodjana. Hierover schrijft voornoemd blad o.m.: „Deze door velen nooit geziene dansen mogen ons

C. HOOGENDOORN BOUWT HEERENHUIZEN

op **DUINZICHT** aan de **RUYCHROCK-** en **VAN-NIJENRODESTRATEN** bij den Waalsdorperweg, op vrijen grond (zandgrond), in prijzen van **f12.000.—** en **f18.500.—** Verstreckt desverl. ook Hypotheek. Bouw volgens ontwerp van de architecten **VERSCHOOR** en **VAN DER WEELE**, en te huur **Winkelhuizen en Bovenhuizen aan de Verlengde Oostduinlaan.** Inlichtingen: Directieket Ruychrockstraat en Ieplaan 201, Den Haag, Telefoon 15167 en 33227. 5391

ankeljk wat vreemd geschenen hebben, het alras dat deze danser een volbloed kunstenaar alle aandoeningen der ziel in zijn dans neer- in een vooraf door diens echtgenoot, *Raden Jodjana*, gegeven toelichting op de Javaansche is gezegd, dat daarin wordt uitgedrukt wat de lande op het tooneel wordt uitgebeeld in en gebaar. Zoo is het ook.

ans van dezen Javaanschen kunstenaar doet en die diepe innerlijke betekenis daarvan. niet uit den eerst uitgevoerden *Rijstdans*, in beweging der armen, het zaaien en snijden van *padde*, het wegdragen en stampen daarvan en deze beweging elkaar niet op met een haast gemerkt handbeweeg, dat een harmonieusen gang schiep? Was het niet evenzoo, ja in nog mate duidelijk in den *Krijgsdans*? Kwam niet elke trilling der ziel tot uiting? Gaf daarin elk bewegen van handen, hoofd en voeten, en met wilde gebaren zwaaien der sluiers aan, mer de strijddrang in dezen mensch werd opge-

ze beide en zeker in nog sterkere mate in de nde dansen van den Herder en van den Ko- die getooid in de weelderige Oostersche kleer- deed zich aan een ijdel liefdeswaan over- deed ervaren dat deez' kunstenaarsdans erop bogen te zijn: een der verheven uitingen van gevoelsleven van den Javaan.

De gamelanmuziek, wat monotoon voor ons, voor den kunstenaar een ideale begeleiding, in de pauze, die ter afwisseling tusschen de ver- lende gedeelten van den avond werd gehouden, er in de zaal Kunstmin een bijzondere verras- Daar waren naar Oosterschen trant met riet kte huisjes geplaatst, waar de bezoekers(sters) konden verkwikken aan Indische lekkernijen rranken, welke door Javanen (*djongos* der Mij. erland") en Javaansche vrouwen (*kokkies* "Boeatan"), maar ook door Goudsche jonges werden rondgediend. De Vereeniging „Boea- (Heulstraat 19, Den Haag) had deze gelegen- zoo alleraardigst ingericht.

er werd, niettegenstaande menigeen wat gere- erd was tegenover de onbekende Indische lek- jien, toch druk gebruik daarvan gemaakt, zoo- er haast plaatsen en handen om te bedienen te kwamen.

Was een aardige gedachte om deze pauze aan te vullen. En vooral ook waar tijdens dit g oponthoud een studentenclub onder leiding den heer *Rhemrev* krontjong-liederen speelde, uitengewoon werden gewaardeerd." het eind van den avond dankte Dr. Hoogstra die tot het welslagen van dit feest hadden bij- gen, bovenal *Raden Mas Jodjana* in de vol- bewoordingen:

„Wij danken U voor de bijzondere eer het „Natuurkundig Genootschap", maar ook de gemeente Gouda aangedaan, om ons van Uw verheven kunst hier te doen genieten.

„Het was een prachtavond, die zeker zal medewerken tot het verkrijgen van meerdere kennis over Indië en het wekken van, meere belangstelling voor dat grootsche Tropen- land.

„Wellicht geeft deze avond, die zoo groote belangstelling ondervond, aanleiding om ook hier te doen vertoonen de Indische prachtfilm „*Mataram*“, die in het „Koloniaal Instituut" te Amsterdam en elders zoo veel belangstel- ling heeft genoten, vooral om de unieke beel- den uit het leven der Javaansche vorsten."

verband met dezen laatsten wensch kunnen met ingenomenheid mededeelen, dat de hier bekende vertooning dier *Mataram*-film in *Rooy-Theater*, 224 Kalverstraat te Amsterdam, een week is *geprolongeerd* en dat aan „Boea- is verzocht, de door haar in de hal aldaar aan- nchte versiering, welke zeer de aandacht trekt, nog zoolang te mogen behouden.

„aansluiting met de woorden van Dr. Hoogstra, wij, dat Gouda's goede voorbeeld om derge- Indische kunstavonden te houden, in vele, ook nere steden van Nederland, navolging moge en.

„Zulks stellig noodig is om de kennis omtrent en volk van Indonesië te bevorderen, bleek ook Gouda weder ten duidelijkste, o.a. uit een opmer- die wij hoorden maken tot een der Krontjong- ers, een in Indië geboren Indologisch student: is zeker reeds eenigen tijd in Nederland, u ekt al goed Hollandsch."

lijkbaar hield deze opmerker den aangespro-

kene voor een der Maleische bedienden (*djongos*) van de Mij. „Nederland"!!

Van Ceylon tot den Himalaya.

J.I. Maandagavond heeft prof. dr. J. Ph. Vogel in den foyer van de Stadsgehoorzaal te Leiden een lezing met lichtbeelden gehouden over zijn reis door Britsch-Indië (Oct. 1925 tot Mei 1926). Hij stond daarbij vooral stil bij de oude bouw- en beeldhouw- werken van Brahmanisme, Boeddhisine en Islam, die het eigenlijk doel waren van zijn studiereis. Slechts de voornaamste door spr. bezochte plaatsen werden door hem behandeld: de uit de rots gehou- wen Brahmanistische tempels (de zg. Zeven Pa- goden) te Mawaliwaram op de kust van Coroman- del, de Boeddhistische grottempels van Centraal- Indië, Benares, de heilige stad van de Hindoes, Delhi, het centrum der Mohammedaansche over- heersching, het grensgewest Gandhare met zijn eigenaardige Boeddhistische sculptuur en ten slotte het oude Hindoestaatsje Chamba in den Westelijken Himalaya.

W. C. C. Bleckmann

exposeert in Pulchri-Studio, Lange Voorhout 15, Den Haag, zijne schilderijen uit Indië tot en met ultimo dezer.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De voorgestelde wijziging in de samenstelling van den Volksraad.

In 1918 bestond de Volksraad uit 39 leden, den voorzitter inbegrepen. Van de 38 leden werden 19 benoemd en van deze moesten minstens één vierde behorend tot de Inlanders. De overige 19 werden gekozen; van die gekozenen moest minstens de helft tot de Inlanders behorend. De samenstelling van den eersten Volksraad nu was: 18 Europeanen (10 benoemd), 18 Inlanders (7 benoemd) en 2 Chineez- en. De thans zoo gevreesde gelijke verhouding tus- schen Europeanen en „Indonesiërs" bestond dus toen reeds min of meer.

De volgende Volksraad bestond reeds uit 48 leden; het aantal 39 was te gering gebleken. Van de 48 leden moest ten hoogste de helft benoemd worden door den G.-G. Blijkens de samenstelling bestond de Raad toen uit: 24 benoemde en 23 gekozen leden; het 48e lid, tevens voorzitter, werd aangewezen door de Kroon. Tot de 24 benoemde leden behoorden 11 Inlanders en 3 Chineez- en. De „rassen"-verhouding was dus: 23 Inlanders tegenover 21 Europeanen en 3 Chineez- en. Er heeft dus reeds een „*Inlandsche meerderheid*" (zooals men het nu verstaat) bestaan.

De tegenwoordige samenstelling van den Raad is bekend: 30 Europeanen, 25 Inlanders en 5 Chineez- en. De „ras"-verhouding is nu dus omgezet. Het is minister *S. de Graaff geweest* die, juist door de wijze, waarop die Volksraad zich van zijn taak ge- kweten heeft, bij de Tweede Kamer 't voorstel in- diende om den Volksraad van 48 leden te brengen op 61 leden. De stemmen-verhouding zou daarbij zijn 30 Inlanders, 25 (tot 27) Europeanen en 3 (tot 5) Vreemde Oosterlingen. De minister had daarbij de volledige instemming van den Gouv.-Gen. *Mr. Fock*. Tegen dit voorstel is in Indië haast geen ver- zet gerezen. Het was dan ook voor iedereen een ver- fassing, toen de Tweede Kamer op voorstel van *Ir. Feber* de wet aldus amendeerde, dat het aantal In- landsche leden werd teruggebracht op 25.

Toen de nieuwe Gouverneur-Generaal zich op de aanvaarding van zijn ambt voorbereidde, kwam — zoo weet het *Bat. Nwsbl.* (17/9 „*Fair play*") mede te deelen — ook ter sprake de ontstemming door de aanneming van het amendement-Feber gewekt, een ontstemming, welke zich uitte in wantrouwen in de beloften der Regeering. De G.-G., die vóór alles juist vertrouwen in de Regeering wenschte, vond den Mi- nister aan zijn zijde, toen hij voorstelde zoo spoedig mogelijk na aankomst na te doen gaan, hoe men in Indië over herstel der „*Inl. meerderheid*" dacht. Zoo kwam de belofte ter wereld. Dat de G.-G. op eigen gelegenheid zou hebben gehandeld is dus niet juist; het thans bij den Volksraad aanhangig zijnde ontwerp is dan ook met machtiging des Ministers en met zijn instemming ingediend.

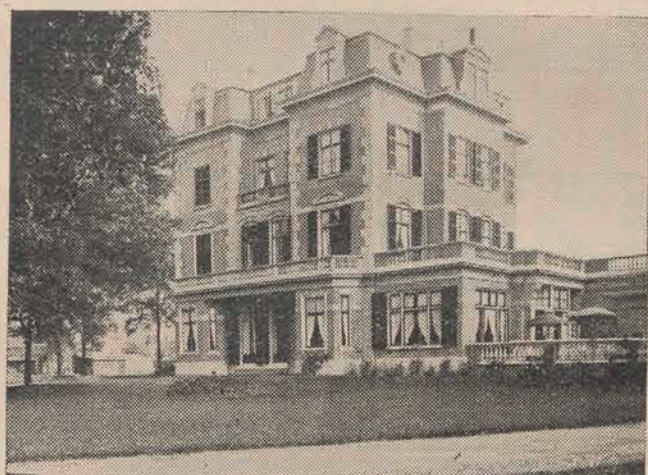
Over het ontwerp — zijnde een wetsvoorstel dat alsnog door den Minister bij de Tweede Kamer moet worden ingediend — wordt ingevolge art. 71 der nieuwe Staatsregeling het advies van den Volksraad ingewonnen. De Minister is verplicht het advies aan

Het van ouds bekend Crediet- Magazijn „DE RESIDENTIE"

L. BEESTENMARKT 119-121-123-127

Levert alle artikelen, zooals: DAM.MANTELS, HEERENJASSEN KINDERCONFECTIE, SCHOEN- WERK, DRESSOIRS, BUFFETTEN, LINOLEUMS, ENZ., ENZ., ENZ. **ONDER GARANTIE**

Conditie wordt met ons geregeld DISCRETIE VERZEKERD :: TEL. 15555

HERSTELLINGSOORD

„HUIZE MARIA EMALIA DORREPAAL"

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving, met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven.

BILLIJKE PRIJZEN. VRAAGT PROSPECTUS.

P. VAN DIJL

LANGE POTEN 3 - DEN HAAG

ROTTERDAM: N. Blaak 97, K. Hoofdsteeg 6, Oude Binnenweg 48 :: Hoogstraat 292,

Lederwaren en Reisartikelen Specialiteit Damestassen

Grootste keuze :: Billijkste prijzen

HUT- en MAILKOFFERS speciaal in ons Magazijn Rotterdam, Hoogstraat 292

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is nòch sentimenteel, nòch stoort ons een te realistische uit- weiding of noodeloze mooi-schrijverij."

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd."

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA", Den Haag

HOTEL - RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”,
Bankapl. 2, Den Haag, Tel.
54148. Centr. verw. Warm-
& koud water op de logeerk.

Hotel Rest. „DUINOORD”
Sweelinckplein
Spec. bezocht d. Ind. Fam.
5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR

Hotel „Promenade”, Oude
Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 5035

PENSION DAMES STRIKWERDA
JOHAN VAN OLDENBARNEVELDLAAN 76, hoek
Frankenslag, bij Scheveningscheweg en -Boschjes.
Tramlijnen 1, 8, 14. :: Tel. 50949.

HILVERSUM

Pension „PATRIA” Lindeneuvel 2
Telefoon 2198
ZOMER- EN WINTERVERBLIJF
Aanbevelend, N. J. VAN RANGELROOY

Voor het bereiden van een
goede rijsttafel is

„De Indische Rijsttafel”

Recepten van een Indisch Kokki

onmisbaar.

Voor Nederland bewerkt
door FR. BLOM, Schrijver
van „Moderne Kookkunst”.
Verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
N.V. Drukk. Ten Hagen,
Nobelstraat 20, Den Haag.
RUIM 200 RECEPTEN.
PRIJS f 1.—. Toezending
franco per post na ont-
vangst van het bedrag
(Postgiro 17260)

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR

DINERS AAN HUIS BEZORGD

GARAGE JANSEN

Rijksstraatweg nabij Viaduct

WASSENAAR

TEL. KIEVIET 562 (Haag)

BENZINE LAADSTATION
REPARATIEWERKPLAATSEN
VERHUUR LUXE AUTO'S

MODERNE TAKELAUTO

C. J. L. VERMEULEN'S VERGROOTINGEN

NAAR OUDE FOTO'S - 1e KLAS UITVOERING
ZEER BILL. PRIJZEN - VELE RELAT. IN INDIE

TOUSSAINTKADE 20 :: DEN HAAG

de Tweede Kamer over te leggen. Maar noch de
Minister, noch de Tweede Kamer zijn aan het ad-
vies gebonden.

Vervolgens gaat het *Bat. Nwsbl.* na wat de aan-
leiding geweest kan zijn tot de oppositie tegen 't
voorstel, welke in Indië en in Holland is opgestoken
en die nu op allerlei en niet altijd even fraaie wijze
wordt gevoerd. Het blad weet slechts één oorzaak
aan te wijzen: de communistische relletjes en de
daardoor gewekte sentimenten.

Wij vestigen de aandacht op het *Bat. Nwsbl.* (19/9,
O. „I. E. V.-vergadering”) en de *Java-Bode* (14/9
„Indo-belangen”; 15/9 „De wijziging der Ind. Staats-
regeling”; 19/9 „I. E. V. en Inl. meerderheid” en
„Het peilen der werkelijkheid”).

Misbruikte vrijheid.

„Onhoorbaar groeit de padi...” citeerde „De
Loc.” op 26 Aug. 1926 uit het orgaan der Perhim-
poenan Indonesia in Nederland. Daarin werd toen
openlijk de opstand aangeprezen om het „blanke
juk af te schudden”. Kort geleden wees „De Loc.”
op de onder communistische leiding van Hankow
uit gevoerde „sociale actie” onder Oostersche volken
en het blad vertaalde een uiterst kwaadaardig ar-
tikel van Moeso uit „The Worker”, het orgaan van
de „Pacific Trade Union Secretariat”, waarin ook
Ned.-Indië door communisten is vertegenwoordigd.
Dit artikel is nu uit het Engelsch in het Maleisch
vertaald door de „Sinar Indonesia” te Soerabaja. De
beweringen van den communist Moeso worden
thans aldus verspreid, en van een vervolging hoort
niemand iets.

De *Loc.* (12/9 blz. 3) noemt dit een bedenkelijk
verschijnsel. Er wordt in bepaalde Inlandsche bladen
openlijk geageerd op volstrekt ontoelaatbare wijze
zonder dat daartegen door de Overheid wordt opge-
treden. Nemen wij slechts een Inlandsch persover-
zicht van de laatste weken, dan dringen de voor-
beelden zich op. Dit verschijnsel — zoo besluit *De*
Loc. — zou minder ernstig zijn indien wij mochten
aannemen dat de Overheid tijdig zou ingrijpen, doch
de lessen van het verleden zijn niet geleerd. Men
grijpt niet in, men zorgt niet dat aan dit openlijk
gestook een eind komt en men neemt geen afdoende
maatregelen. Het sterk vermoeden, dat doet twijfe-
len aan de voortvarendheid bij de voorbereiding van
een andere voorziening, stemt tot ernstige bezorgd-
heid. De vrijheid van drukpers is een hoog en heil-
ig goed. Maar worden opruiers en onruststokers die
zich van haar bedienen streng gestraft, dan is het
niet de Overheid die de persrechten verkort — doch
dan zijn het de kwade elementen die de bestaande
vrijheid misbruiken. Onnoodige beperking der vrije
meningsuiting wreekt zich — maar hard en bitter
zullen de gevolgen zijn, indien men als thans ge-
schiedt, ook de wel-noodzakelijke maatregelen ach-
terwege laat en het hier aangeduide kwaad straf-
eloos laat bedrijven.

Men leze in dit verband het *Bat. Nwsbl.* (14/9
„Achter het net”; 15/9 „Alweer Tjokroaminoto”; 16/9
„Prestige” en „Communistische propaganda”), de
Deli Crt. (24/9 „De Indische studenten”) en *De Loc.*
(13/9, blz. 19 „De socialisten”).

„Mother India”.

Een pas in Engeland verschenen boek „*Mother*
India” heeft groot opzien verwekt. Het boek is eene
uiterst scherpe critiek op de toestanden in de Hin-
doe-maatschappij in Britsch-Indië met hare zeer
eigenaardige verhoudingen, welke vooral de vrouw
in eene zoo bij uitstek ellendige positie plaatsen. Het
Soer. Hbl. (13/9, Z.) wijst hier vooral op het erger-
lijke kwaad der kinderhuwelijken, het voortijdige
moederschap van honderdduizenden meisjes, nog
niet volwassen, met als gevolg daarvan de vroeg-
tijdige veroudering der vrouw en eene reusachtige
sterfte onder de kinderen. Er zijn van verschillende
zijden stemmen opgegegaan tegen dit boek, en per-
sonen die lang in Britsch-Indië hebben vertoefd,
wijzen er op dat de schrijfster zich schuldig maakt
aan overdrijving. Niet dat de door haar gegeven fei-
ten en cijfers worden aangetast, doch de schrijfster
heeft teveel den indruk gewekt alsof de ontzettende
wantoestanden welke zij critiseert, ook op het platte-
land voorkomen, hoewel het kwaad daar veel ge-
ringer omvang heeft.

Het gaat — zegt de heer Z(entgraaff) — minder
om aangelegenheden van de Britsche „*Mother In-*
dia”, doch om een kwaad dat, met inachtneming
van het groote verschil in dimensies, typisch Oos-
tersch is. Het kwaad der kinderhuwelijken heeft ook
in ons Indië, sedert het „*Soer. Hbl.*” d.d. 9 Aug. 1922
er over schreef, meer de aandacht getrokken. Het

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B. C.

staat vast dat het kwaad in sommige streken
groteren omvang heeft dan men vermoedt, hoewel
de positie der vrouw onder den Islam, zooals
in onzen Archipel wordt beleden, belangrijk
is dan die harer Hindoe-zuster in Britsch-
Indië. Toch komen ook bij ons nog ergerlijke gebrui-
ken voor; in dit verband zij gewezen op de uiterst
vaarlijke methode, waaraan bij verscheidene
de pas bevallen vrouw wordt onderworpen.
denke aan het „madeuë” (uitrooken, dagen ach-
ten) der jonge moeder in Atjeh. Er kan geen sprake
zijn dat de schrijfster van „*Mother India*”,
Mayo, het recht heeft het Engelsche bestuur in
Indië verantwoordelijk te stellen voor dit ontzette-
lijke kwaad. Indien zij langer in de tropen had ver-
toefd zou zij ervaren hebben dat het Westen onvoor-
derdelijk in staat is, althans op den duur, deze talrijke
lioenen af te dringen van de lijn, welke zij nu
maal wenschen te volgen. In *Ned.-Indië* heeft
dezer dagen de failure onzer politiek, wat dit
treft, kunnen beleven. Als men deze dingen be-
weert in het licht der jongste koloniale ervaring, heeft
met kalmer berusting toe te zien bij wat het Oos-
tersche levent naar eigen inzicht, wil doen en laten. En
beschouwer zal ook hierin wellicht herkennen
de werking van immer harmonieuze natuurwetten.
schonken den rassen, weinig talrijk doch van gro-
te beteekenis door hun energie en kennis, het hoog-
ste hiërarchisch inzicht, dat hun in staat stelt het
cijfer steeds te verlagen, eene methodische overwin-
ning van het Leven op den Dood. Wanneer
rassen niet kunnen komen tot zoodanig zelfbe-
waring en beheersching van instincten, dat zij er
door hygiënische maatregelen hunne levenskansen
aanmerkelijk te vergrooten, dan zal tenslotte
vreemde macht hen daartoe kunnen dwingen.
het gaat om zoo primitieve volken dat van hen
wachten de rustige opvolging van een simpel
bod. En hiervan is, in een groot deel van ons
nauwelijks sprake meer.

Wij verwijzen naar *De Sum. Post* (23/9 „Een
test van Tagore”), de *Deli Crt.* (19/9 „Retraite
het *Soer. Hbl.* (15 en 16/9, 3de bl. „Vooze dem-
gie”).

Tagore over Bali en de verhouding van Oost en West.

Dr. Rabindranath Tagore sprak te Soerabaja
de leden van den Kunstkring over de vraag:
is kunst?” (*Soer. Hbl.* 12/9, 3de bl.), terwijl den
Sept. voor de leden van de Soerabajasche Studie-
gelegenheid bestond ten huize van Raden M.
Soejono om dr. Tagore te ontmoeten en hem vra-
gen te stellen. Dr. Tagore begon met te vertellen over
indrucken van het eiland Bali (*De Loc.* 14/9, blz. 19).

Wellicht — aldus de spr. — is op Bali het
doesch verleden als het ware in een levend museum
bewaard gebleven met het doel, dat de door
were cultuurstromingen meegevoerde Javanen
grootsch verleden niet geheel vreemd zou zijn,
zij zich zouden kunnen indenken hoe Java er
gezien moet hebben in de grootsche dagen van
djapahit. Want leeren ons niet de Midden-Javaansche
verhalen, op Bali geschreven, dat de Balische
sten, b.v. van Gelgel (Kloengkoeng), hun rijk
richten als Madjapahit, zoo zelfs, dat zij in
hoofdsteden op kleiner schaal den bouw van
hoofdstad des rijks imiteerden en, evenals de
sche vorstjes der 18de eeuw Parijs navoldden,
ook de Balische potentatjes in alles er naar streef-
den een getrouwe afspiegeling te zijn van het
voorbeeld? Het is mij op Bali voortdurend ge-
als of ik thuis was en tegelijkertijd van huis
vreemd. De Balineezen zijn Hindoes, en toch ge-
anders dan wij in Br.-Indië. Zij hebben hun
kasten als wij, zij eten geen koevleesch als wij,
verbranden hun dooden als wij, zij aanbidden
zelfde goden, hebben eenzelfde eredienst,
dezelfde verhalen van goden en helden, en toch
zij zijn anders, want de geest die hun cultuur door-
dringt, is een andere dan de onze. Zie b.v. de
verbranding. Bij ons, *Indische Brahmanen*, die
lange eeuwen van filosofisch denken het onwrik-
inzicht hebben verworven dat het lichaam niets
en alleen de ziel waarde heeft, wordt het stoffe-
overschot van den overledene, dat met den dood
beteekenis geheel verloren heeft, dadelijk verbrant.
De zoon leidt de kleine plechtigheid, die daarvoor
vereischt is, hij steekt den brandstapel aan, en het
lichaam verteert tot asch, die in de rivieren
uitgestrooid. En daarna wordt, voor Brahmanen
10 dagen, de *Graddha*-plechtigheid gevierd, waar
voor de geleerdste en meest geziene Brahmaansche
priesters worden bijeengeroepen en bevestigd

V. Haagsche Brandstoffenhandel
„DE CONCURRENT”
 DEKWEWEG 84 - TELEFOON 13551 - DEN HAAG
 Alléén-verkoop 1ste kwaliteit
BELGISCHE ANTHRACIET
 uit de Mijn „Pays de Liège”,
 scherp concurreerende prijzen

Dr. RABINDRANATH TAGORE
Het Centrum der Indische
Cultuur
 PRIJS : f 0.60
 N.V. „ADI-POESTAKA” - 's-GRAVENHAGE

SPIEGEL- EN LIJSTENMAKERIJ
WED. W. DRIESSEN
 105 HAARLEMMERSTRAAT 105 - LEIDEN
 (Geen Filialen) 5368

KUNSTHANDEL
 RUIME SORTERING IN:
 SPIEGELS | TEGELS | FAMILIE- EN
 SCHILDERIJEN | GRAVURES | PORTRETLIJSTEN
 SCHILDERSTUKK. | AQUARELLEN | PLATEELWERK
SOLIED ADRES — BILLIJKE PRIJZEN

kleederen en koeien. Hier echter op Bali is alsof men zich van het lichaam niet kan losmaken. Men bewaart het lijk dikwijls maanden en jaarlange, zoolang zelfs wel, tot het geheel vergaan is, nog slechts in effigie kan worden verbrand. En bij de verbrandingsplechtigheid, ziet men een vloed van pracht en rijkdom, van majestueuze gewaden, goud, en kleurige gewaden, welke bij ons ontbreken. Dit brengt mij op het kenmerkend onderscheid tusschen ons en de Baliërs; het wil mij voorkomen dat dit hierin moet worden gezocht: Wij hebben het oude Hindoegeleef filosofisch en metafysisch; verwerkt, de Balineses echter aesthetisch.

trent dat heengaan waarheid bevat, zal het aanzien der Indonesiërs en van Indonésie weg zijn — aldus schrijver — en zal de rechtsche pers niet al haar partijen juichen. Thans wijzen deze al naar Colijn, den petroleum koning, als den opvolger van Jhr. de Graeff.

Indien deze Landvoogd werkelijk zijn ambt neerlegt, nl. de Toean Besar die verklaarde te willen verbeteren wat hier bedorven was en te willen voldoen aan de gepaste en rechtvaardige verlangens der Indonesiërs en ook daarnaar handelde, dan zullen de Indonesiërs vermoedelijk weten dat de Regeering hare beloften niet nakomt en het vertrouwen zal nog meer verdwijnen.

Indien Colijn te Buitenzorg komt, is schrijver er van overtuigd dat Boven-Digoel niet groot genoeg zal zijn. Colijn zal de ijzeren vuist gebruiken en dan zullen misschien 25 of 30 miljoen Indonesiërs om Digoel vragen. Volgens schrijvers meening kan dit zeker wel gebeuren als de verbittering tot het uiterste is gekomen. Wie toch had b.v. de jongste uitbarstingen verwacht? Hij is dan ook zeer verheugd dat de *Bintang Timoer* te Weltevreden zich beijvert om de Indonesiërs op te wekken zich aan de zijde van Jhr. de Graeff te scharen.

Dr. Radjiman als leider.

Een schrijver in het Jong-Javaansche maandblad *Panglimbangan* te Madioen geeft in laag-Javaansch een critiek op Dr. Radjiman als leider in de Indonesische volksbeweging, waaraan hij een beschouwing laat voorafgaan over de eigenschappen die een goed volksleider moet hebben. Zoo zegt hij o.m., dat leiders „gelijk de sterren voor den zeevaarder en het lamplicht voor de in het bosch verdwaalden, bakens zijn voor hen die van de wereld van het sentiment in die der rede treden.” Er heerscht algemeen de opvatting, zegt hij, dat de leiders van hooge scholen afkomstig moeten zijn en door de verblindende die er van titels uitgaat, is de opvatting ontstaan dat voor de leiding van een volk noodig is hooger onderwijs en niet de menselijke karaktereigenschappen. De geschiedenis toch leert dat de bekende figuren niet voortgekomen zijn uit de wereld der wetenschap en dat de professoren zich in den regel in de maatschappij onhandig bewegen.

Schrijver zegt dan Dr. Radjiman te willen beschouwen uit een cultureel oogpunt, omdat hij op staatkundig gebied heel weinig heeft gepresteerd. Hij meent dat Dr. Radjiman in de abstracte wetenschap niet boven anderen uitsteekt, reden waarom hij hem niet als leider kan beschouwen. Dr. Radjiman kan zich niet losmaken van de door de ouderen gehuldigde opvatting dat het sentiment boven het verstand gaat, tengevolge waarvan de meening wordt gevormd dat de Javaansche cultuur boven de Westersche staat. Schrijver wil niet de volmaaktheid der rede verkondigen, doch hij vindt dat Dr. Radjiman te ver gaat in de andere richting en dat zijn vereering van het sentiment een belemmering voor den vooruitgang is, want ze leidt tot innerlijke tevredenheid en tot vertrouwen in het voorbeschikkingsrecht.

„Is de vooruitgang van de Westersche volkeren niet aan het verstand te danken?” vraagt schrijver en hij merkt op, dat overdreven huldiging van de nagedachtenis der voorvaders en de zelfverheerlijking, alsmede het pochen op wat door hen is verricht, niet behooren tot de taak van een leider. Een leider moet geen geschiedschrijver zijn, doch geschiedenis-maker, die de oude cultuur op zij kan zetten ten einde een nieuwe geschiedenis te kunnen doen worden.

De uiterlijke schijn van Dr. Radjiman verdient evenmin lof, want terwijl hij aanspoort tot vooruitbrenging van het nationale kunnen, heeft hij zich niet van het Javaansch, doch van het Hollandsch willen bedienen, terwijl de strekking van zijn beoogen bestemd is voor het Europeesche publiek en niet voor de Inlanders.

Volgens schrijver is dit huichelarij, het kenmerk van de tegenwoordige, tot de „ningrats” (adellijken) behorende nationalist, wier nationaliteitsgevoel er heel dun opligt en die zich krampachtig vasthouden aan oude, niet meer aan den tijd passende tradities. Tot deze categorie behoort Dr. Radjiman; is hij dan een volksleider?

Ten slotte wijst schrijver op de actie van Kemal Pasja, die gebaseerd is op de gedachte: „Wij moeten niet achteruit, doch vooruit kijken” en zegt dat men op zijn hoede moet zijn voor het bedrog der huichelaars.

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS”
 VAN W. JINNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
 IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN- EN
 BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
 VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
KANTOREN: DENNEWEG 71-73
 GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 45-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk quantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.
 Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de atwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.
 De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, het z.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

men is een volk van kunstenaars, met een overvloedig gevoel voor versiering en ornamentiek, dat voor filosofische bespiegelingen over eigen ziel wereldziel, eigen leven en Al-leven, welke, zoo men weet, sedert den tijd der Oepanishads het Indische denken hebben beheerscht. Deze hang naar de schoone in de versiering van huizen en tempels, in beelden en bouwsels, zich uitend in het ornamenteren van elk open plekje, deze lust tot praal, manifesteerd in het massale verguldsel van huis en feestkleedij, dat bij daglicht soms wat goedkoop doet, doch des avonds bij lamplicht ongemeen van effect, dit zit den Balineses van hoog tot laag in het bloed. En, deze artisten hebben het leven bevestigd en in zulk een mate doorgrond, dat zij in hun plastische kunst, in masker en beeld, met onbedwelijke juistheid weten te typeeren; zie slechts de beelden der Hollandsche kooplieden, welke te overvloedig zijn te vinden, en het prachtige masker van den ouden desaman, met grijze snor en open srihmond, dat in het topenspel den zwaarder een nauwkeurig bepaalde opvatting van zijn eenvoudigheid opdwingt. En zoo ziet men overal misschien in het bijzonder tijdens de groote feestvieren — de bevolking bezig met het eeren der goden, aan welks voorbereidingen het geheele dorp deel doet. Waar men komt, ziet men de stijlvolle processies der doelang-dragende vrouwen, op het hoofd de offergaven aan de goden, en overal hoort men de gamelan-muziek, welke al die preparatieven vrolijk begeleidt. De menschen schijnen gelukkig, zij eruit alsof zij het rijke leven weten te genieten, zij lijken mij gezond, krachtig gebouwd, en veldoorvoerd en gespierd geslacht, van een menschepe dat bepaald mooi genoemd moet worden. Bali is door de natuur tot paradijs geschapen. Laat ons hopen dat de slang er niet binnendringt.

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

Sympathie met het tegenwoordig bewind in Indië.

In het liberale blad *Pewartu Deli* te Medan worden de geruchten besproken omtrent een eventueel heengaan van den G.G., waarin de schrijver begint met op te merken dat noch de Inlandsche, noch de linksche en de Centrum-Nederlandsche pers de komst van den tegenwoordigen landvoogd weinig blijken te hebben gegeven niet met hem ingenomen te zijn. Men is dus, met uitzondering van de rechtsche pers, eenstemmig met de politiek van den heer de Graeff ingenomen en zelfs Dr. Tjipto, die steeds de regeering bestreden heeft in haar politiek, verklaart ronduit in een zijner geschriften, dat hij geen bezwaar had om met den tegenwoordigen G.G. samen te werken.

De rechtsche pers echter wil steeds op de oude wijze doorgaan en beseft niet dat de Indonesiërs zich niet maar alles laten welgevalven. Deze pers wil de teekenen des tijds niet zien en is, met het soer. *Hbl.* en *Het Nieuws van den Dag* aan het hoofd, een campagne tegen den G.G. begonnen. Het laatste blad verklaarde den G.G. zelfs ongeschikt voor Indonesië en vroeg dan ook om zijn spoedig vertrek.

Het is met schrik geweest dat schrijver de geruchten over een spoedig heengaan van den G.G. vernam. Als reden werd de meerderheidskwestie in den volksraad genoemd. Indien het gerucht om-

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-Mij.
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a TELEFOON
 DEN HAAG 14427

Wenschte ge te ontvangen 1e KWALITEIT Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

Voor nadere bijzonderheden, leze men de betreffende advertenties.

AANNEMERS EN BOUWKUNDIGEN

W. van Heyst, Velsen.

ACCOUNTANTS-BELASTINGZAKEN

W. v. Maanen & Tadema, Amsterdam/Rotterdam.

AUTOHANDELAREN

N. V. James Nefkens, Laan v. Meerdervoort 96c, Den Haag.

BAD- EN ZWEMINRICHTINGEN

Badinrichting „De Regentes”, Weimarstraat 63, Den Haag.

BANKETBAKKERS

J. Krul, Noordeinde, Den Haag.
C. A. Nieuwstadt, Kranenburgweg 61.
Gebr. Ooms, Indigostraat 89, Den Haag.

BANKIERS EN BANKINSTELLINGEN

De Bas & Co., Heerengracht, Den Haag.
P. J. v. d. Berg & Co., Anna Paulownastraat 87, Den Haag.
Henny & Co., Anna Paulownastraat 62A, Den Haag.
Holl. Bank voor West-Indië, Amsterdam.
Nederlandsche Handel Mij., Amsterdam.
Jos. D. Netten & Co., Sportlaan 3, Den Haag.
Taams & Keyser, Bankstraat 10, Den Haag.

BEGRAFENISONDERNEMINGEN

Begravenisonderneming „Simplicitas”, Denneweg, Den Haag.

BLOEMISTEN

J. M. Hermans, Kon. Wilhelminal. 527, Den Haag.
D. Maarschalk, Valeriusstraat 113, Den Haag.

BOEK- EN KUNSTHANDEL

D. Driessen, Haarlemmerstraat 105, Leiden.

BOEKDRUKKERIJEN

N.V. Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag.

BOUW- EN WONINGBUREAUX

Bouwbureau J. van Gemert, Valkenboschkade 277, Den Haag.
Woningbureau W. Hoksbergen, Bezuidenhout 14, Den Haag.
Bouwbureau C. Hoogendoorn, Ieplaan 201, Den Haag.
J. Rozestraten, Vondelstraat 49, Amsterdam.

BRANDSTOFFEN

Firma Van Dijk, Nieuwe Haven 366, Den Haag.
N.V. Haagsche Brandstoffenhandel „De Concurrent”, Trekweg 84, Den Haag.
J. van Vuuren, Denneweg 67A, Den Haag.

BROODFABRIEKEN

Gebr. ten Hoeve, Wald. Pyramontkade 2c, Den Haag.

COMESTIBLES EN DELICATESSEN

J. C. Haring-Waterreus, Symonszstraat 15, Scheveningen.
A. W. M. Polders, Franklinstraat 78, Den Haag.
Joh. Toet, Aert v. d. Goesstraat 34, Den Haag.

CREDIETMAGAZIJNEN

„De Residentie”, L. Beestenmarkt 121, Den Haag.

DAMESKAPPERS

Maison Alice, Plein 11, Den Haag.
Au Paradis, Toussaintkade 2, Den Haag.
Maison Neustadt, Bezuidenhoutscheweg 3, Den Haag

DANSINSTITUTEN

Dansinstituut Ewy de Clercq, Frankenstraat 5, Den Haag.
Dansinstituut „Henri”, Archimedesstraat 64, Den Haag.

DETECTIVE-BUREAU

„Hilvers”, Westeinde 235, Den Haag.

DIVERSEN

G. v. Willigen, Havenkade 4, Den Haag.

DROGISTEN

Drogisterij „De Boer”, Paulus Buysstraat 9, Scheveningen.
G. v. d. Gaag, Groenmarkt 27, Den Haag.
Drogisterij de Laan, L. v. Meerdervoort 527, Den Haag.
G. v. d. Sel, Copernicusstraat 221, Den Haag.
A. de Vries, Kerkstraat 98, Hilversum.

ELECTR. INSTALLATIES EN -ARTIKELN

P. v. d. Berg, Bankstraat 41, Den Haag.
Van Eijck, 2e Sweelinckstraat 93, Den Haag.
W. G. Scheeres, Hooigracht 1C, Den Haag.
M. Vrolijk, Thomsonlaan 41, Den Haag.
Frans v. Wijk, Vlamingsstraat 24, Den Haag.
N.V. Werkmetaal, Piet Heinstr. 17, Den Haag.

FEESTARTIKELN

Klaassen, Prinsstraat 4, Den Haag.

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums

ook gebouwd voor de Tropen.

— VRAAGT OFFERTE —

G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTR. 3. Tel. 1562. NIJMEGEN

Het a.s. P. S. I.-Congres.

De Partij S. I. Hindia Timoer wil aan haar eerstvolgend congres, dat van 28 September tot 2 October te Pekalongan zal gehouden worden, blijkbaar een meer algemeen karakter geven, hetgeen blijkt uit de met groote letters in haar orgaan de *Bandera Islam* van 5 Sept. gepubliceerde oproep.

Het heet daarin dat dit congres van zeer groote betekenis zal zijn voor de Islam-beweging en niet minder belangrijk voor de Indonesische nationale beweging.

Niet alleen zijn verschillende Islam-bonden uitgenoodigd hun afgevaardigden te zenden en is aan verscheidene broeders geestelijken (oelama's) gevraagd om te komen en deel te nemen aan de raadslagingen over allerbelangrijkste zaken den Islam betreffende, doch het bestuur der Partij S.I. heeft ook aan verschillende Indonesische verenigingen en politieke partijen geschreven om vertegenwoordigers te zenden en een uitnodiging gezonden aan verscheidene broeders intellectuelen en Hoofdredacteuren van vele Inlandsche bladen voor de bijwoning van het congres, met de ernstige bedoeling om spoedig te komen tot een Eenheid in de Indonesische Nationale beweging.

Voorts zal worden gesproken over het al of niet wenschelijke van het aanknoopen van betrekkingen met de „Liga tegen Imperialisme en voor de Nationale Vrijheid” of andere soortgelijke internationale bewegingen. Ook hoopt de leider der P. S. I. dag en nacht zonder ophouden en in alle oprechtheid dat het spoedig komen moge tot een Indonesische Nationale Eenheidsorganisatie in den vorm van een Indonesisch Nationaal Congres of een lichaam dat ten einde toe voort moet werken en volgens een vast eenheids-program.

Er wordt met nadruk verklaard dat van de zijde der P. S. I.-leiding geenszins de bedoeling bestaat om de Nationale organisatie, op de totstandkoming waarvan gehoopt wordt, in handen te nemen, doch de geheele S. I.-beweging hoopt haar hulp te betoonen, met al haar arbeid en kracht, ten behoeve der nationale beweging en van het Ras, het Volk en het Geboorteland.

Gehoopt wordt dat deze oproep der P. S. I. de aandacht moge hebben van alle nationaal-Indonesische politici die van goede bedoelingen bezielde zijn voor het Volk en den Geboortegrond en dat de heele Islam-beweging er aandacht aan moge schenken om die Indonesische Islam-eenheid tot stand te brengen.

Chineesche politieke actie in Indië.

Het Mal.-Chineesche blad *Panorama* van 20 Augustus bevat een beschouwing over dit onderwerp, tevens een spottende critiek op degenen die zich als leiders opwerpen.

Het blad zegt dat het besluit van het Chunghwa-congres tot deelname van de Chinezen aan de politiek als het ware een revolutie is in de Chineesche beweging.

Tot dusverre heeft het Chineesche publiek, waaraan valsche beschouwingen over het nationalisme werden ingeblazen, door dik en dun de richting gevolgd van eenige journalisten die het opzettelijk misleiden, zoodat het in strijd met zijn eigen belang handelt. Het slot is dat eenige journalisten schreeuwen voor het behoud van het Chineesche nationalisme en onderdaanschap, terwijl zij stilletjes om gelijkstelling met Europeanen vragen. Ook zijn er Chinezen die niet ophouden met de rasgenooten aan te sporen de Chineesche taal en schrijfkunst te leeren, terwijl zij ondertusschen hun eigen kinderen naar de Holl.-Chin. school sturen. Verscheidene „nationalisten”, die hemelhoog de Chineesche beschaving en gebruiken prijzen en die willen dat alle Indische Chinezen de Chineesche taal bezigen, trouwen met Europeesche meisjes of met Europeesch opgevoede Chineesche meisjes, die geen stom woord Chineesch kennen. Al deze tegenstrijdigheden hebben de Chinezen heel genoegelijk aanvaard, zonder dat men ze durft becritiseeren, maar zoodat alle bedrog, kan ook deze goochelarij niet voortgezet worden zonder dat men ze ten slotte doorziet.

Met het verschijnen van intellectuelen onder de Indische Chinezen begint de positie der valsche leiders te wankelen. Hoe langer hoe meer keeren er peranakan-Chineesche intellectuelen naar Indië terug, die hun studie in Europa hebben beëindigd en het lot heeft hen beschoren om de positie in te nemen welke tot dusverre werd bezet door de val-

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetzelaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248

sche leiders en avonturiers die de Chineesche beweging in de war hebben geschopt.

De valsche leiders trachten dit nu tegen te werken door het op tcuw zetten van de anti-Nederlandsch-onderdaanschapsactie, met als dekmantel „afschaffing van het Sino-Nederlandsch consulerenverdrag” of „afschaffing van de ongelijke verdragen.”

Het blad betoogt dan dat al dat geschreeuw Chineesch onderdaan te blijven of te worden, teloo is, in strijd met de algemeen geldende internationale regelen en legt uit dat China er zich tegen kan verzetten dat in Indië geboren Chineseen Nederlandsche onderdanen zijn.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht

Jubileum Koninklijk Bataviaasch Genootschap.

Het Koninklijk Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, de oudste wetenschappelijke instelling in Oost-Azië, zal op 24 April van het volgend jaar den respectabelen leeftijd van 150 jaar hebben bereikt. Het spreekt vanzelf, dat deze dag niet onopgemerkt voorbij zal gaan en er nu reeds plannen gevormd worden om het andere halve eeuwfeest op waardige wijze te vieren. Om trent deze plannen deelt men ons mede, dat een Gedenkboek zal worden uitgegeven, waarin, naast een overzicht over de belangrijkste evenementen van de geschiedenis van het Genootschap, bijdragen van de hand van geleerden in binnen- en buitenland zullen worden bijeengebracht.

Verder wordt overwogen de stichting van een fonds, dat de uitbreiding en modernisering van het Koningsplein ten doel zal hebben. De voornaamste wetenschappelijke instellingen in het Verre Oosten zullen worden uitgenoodigd zich op den jubileumsdatum te laten vertegenwoordigen.

Zoo mogelijk zullen excursies met de afgevaardigden worden ondernomen. Ten slotte kan men worden medegedeeld, dat een premie-uitgave voor de leden in voorbereiding is, bestaande uit een aantal reproducties van de fraaie Bataviaasche stadsgezichten van den bekenden teekenaar Johann Rach, welke omstreeks denzelfden tijd, waarin de oprichting van het Genootschap valt, vervaardigd werden. (Ind. Merc.)

Het wezen der politieke partijen in Indië.

In het 15 Sept.-Nr. van P. E. B., orgaan van den N.-I. Politiek-Econ. Bond, schrijft „Homo Sum” een artikel over „Het gouvernement en de politiek” waarin de volgende uiteenzettingen over, wat de schrijver noemt: Het wezen der politieke partijen, Schr. splitst die partijen in vier hoofdgroepen.

- I. De zoogenaamd behoudende partijen.
- II. De langs parlementairen weg vooruitstrevende partijen.
- III. De semi-parlementaire partijen (eigenlijk één nl. de socialistische).
- IV. De destructieve partijen (communisten van verschillende nuanceeringen).

Het onderscheid tusschen de groepen I en II is meer gradueel dan principieel. Zij hebben het beginsel gemeen, dat beide uitsluitend eene actie kennen het kader van 's lands wetten als politiek wapen geoorloofd achten en langs dien weg alleen opbouw van een modernen staat mogelijk achten. Slechts over het tempo van progressie bestaat verschil van meening. Voor de bewaring der maatschappelijke orde en de rustige ontwikkeling van het land maakt het, ruim geoordeeld, weinig verschil, welke van de twee groepen de regeering politiek beheerscht. Indien een der groepen I of II het heft in handen heeft, vormt de andere de zoogenaamde oppositie. Uit het daaruit voortvloeiende „parlementaire duel” ontwikkelt zich een toestand waarbij de maatschappij in evenwicht blijft.

Dit laatste is, wat de groepen III en IV principieel verworpen. Deze sturen doelbewust aan omkeering der maatschappelijke orde. Ook hier staat echter gradueel verschil. De groep III acht parlementaire actie niet uitgesloten als surrogaat en tot op zekere hoogte voorbereiding — bijv. door klinkende redevoeringen met een opruiend karakter — van de revolutie. Groep IV in haar zuiveren vorm wil alleen geweld en verdedigt dit met de stelling, dat de bestaande maatschappij zoo doornieuwen staat van zaken op de puinhoopen van het oude, heil kan brengen.

**ZORG DAT UW RECLAMES
OVERZICHTELIJK
ZIJN. OVERDAAD SCHAADT**

**NIET-OXYDEERENDE TAFEL- EN ZAKMESSEN
VERZILVERDE LEPELS EN VORKEN**

J. A. SCHLETTE - DEN HAAG

WILLEM DE ZWIJGERLAAN 50 ⁵⁴⁴¹

TELEFOON 50888 :: POSTGIRO 43903

**SLIJPERIJ - REPARATIE-INRICHTING
EMBALLAGE VOOR VERZENDING VRIJ**

dee), door H. J. Wigman (met ill.). — Snoei- en pluk bij de thee. Praktijkervaringen, door C. Cordesius. — De karakteristieken van den cocos-palm, door Prof. P. Preuss. — De toekomst van de rubber-restrictie en de vooruitzichten voor rubber. Verwachtingen voor latere jaren, door H. van Eeghen (slot). — Dertiende Internationaal landbouw-congres te Rome, door H. Molhuysen (slot). — Emigratie naar Zuid-Afrika, door P. M. Burgers. — De Internationaal economische conferentie te Genève en de landbouw.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van dl. 67 (1927), afl. 4. Een en ander over het dagelijksch werk van den geneeskundigen consulent eener levensverzekering-maatschappij, door Dr. G. W. Kiewiet de Jonge. — De Amazone-voet (Strong, Shatluck en Wheeler), door B. J. C. den Hartog (met ill.). — Ueber den Jodgehalt einiger Indischer Nahrungsmittel im Verband mit der Kropffrage, von Dr. C. R. Pfister. — Jaarverslag van de Landskoepkinrichting en het Instituut Pasteur te Bandoeng over het jaar 1926. — Over buiktyphus in Indische steden, door Dr. Ch. W. F. Winckel. — Malaria bij pasgeborenen.

De Indische Mercuur.

No. 42 (19 Oct.). Cassatie in belastingzaken in Ned.-Indië, door Mr. J. van Vollenhoven. — Overzichten van den Volksraad (vervolg), door H. Ch. G. J. van der Mandere. — Hennequen en sisal. — Suikerverslag 2e kwartaal 1927. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige geregelde rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over vezelstoffen — plantenziekten — bodemvraagstukken.

Orgaan van de Ned. Ind. Officiersvereniging.

Hoofdzakelijke inhoud der Aug.-afl. Uit het oude land. Indrukken van een gepensioneerde, door J. C. A. Bannink. — Bergziekte, door H. L. Roelfsema (voor aspirant-vliegers). — Een herinnering. De verovering van Kota Blang Temoelit (Samalangan) op den 26en Augustus 1877. — Indrukken van een verlofganger (vervolg), door M. — De delegatie van het Indische leger in Nederland, door J. C. A. Bannink. — Volksraadoverzicht.

La culture du kapokier et la préparation du kapok à Java, par Y. Henry. (Bull. Econ. de l'Indochine 30, Nr. 187, bl. 399). (Volgens de Ind. Merc. een rijk geïllustreerd artikel over de kapokcultuur op Java).

A commercial handbook of the Netherlands East Indies, by Ph. C. Coote. Second edition, revised and brought up-to-date. With a Foreword by E. T. Campbell. With map. (London, Sampson Low, Marston and Co. Ltd.).

Enkele gegevens betreffende den landbouw der inheemsche bevolking in de residentie Tapanoeli. (Korte Berichten voor Landb., Nijverh. en Handel. 16 Sept. '27).

Pawiro. Zwerftochten door Indië (Tweede druk). Met een woord vooraf door L. C. Westenenk. Met portret, platen en kaartjes. (Den Haag, „Adi Poes-taka”).

Beslissingen in zake Nederl. Indische belastingverordeningen (No. 120—256). Uitgegeven door het Hoofdkantoor van den Dienst der Belastingen. Weltevreden, Landsdrukkerij.

Hoe een ambtenaar in het oude Indië zijne bestemmingsplaats bereikte, door C. Vis-Janssen van Raay. — De Batavische (Gouverneur-)Generaalswoning, door S. Kalff. (De Ind. Verlofganger, 21 Oct. '27).

Een tolverbond tusschen Nederland en Indië in verband met de economische Conferentie? door J. van Dusseldorp. (Handelsberichten. 20 Oct. '27).

Waar mensch en tijger burens zijn, door L. C. Westenenk. (s-Gravenhage, H. P. Leopold's Uitg. Mij.) (In het volgend Nr. van het K. W. wordt op deze uitgave nader de aandacht gevestigd).

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking rekenen om het ledental onzer vereeniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei van „Oost en West”.

Schrijver geeft verder o.m. de lijnen aan voor de politiek, die z.i. het Gouvernement moet voeren ten zichte van de genoemde groepen van staatkundige organisaties.

Oostersch Genootschap in Nederland.

Bij E. J. Brill te Leiden is onlangs verschenen het verslag van het vijfde congres van het Oostersch Genootschap in Nederland, gehouden te Leiden op 22 April j.l.

Voor ons overzicht zijn van belang de werkzaamheden van de Oostaziatische sectie, welke ook op het congres zelf de grootste belangstelling trokken; met betrekking hierop bevat het verslag o.m. overzicht van de volgende voordrachten: Nog eens de reis van koning Hajam Woeroek door Lamadlang in 1359 A. D., door R. A. Kern. — Literaire gegevens in Javaansche handschriften, door C. C. Berg. — Het wajangscherm, door Dr. W. H. Rasers. — Verder het kort verslag eener door Th. van Eep gehouden voordracht voor alle congresleden over bouwkunst op Bali (zoals die tot uiting komt in de dorpstempels).

Dierkunde.

Onder den titel Dierkunde heeft Dr. H. C. Delsman, Hoofd van het laboratorium voor het onderzoek der zee van het Dep. van Landb., Nijv. en Handel een boek geschreven ten gebuik bij het meer uitgebreid lager onderwijs in Ned.-Indië (Uitgave J. W. Wolters, Groningen).

Beknopt maar toch duidelijk worden behalve het menschelek lichaam de meest belangrijke diervormen beschreven, terwijl twaalf gekleurde platen en 279 figuren in den tekst het behandelde verhelderen. De platen zijn zonder uitzondering zeer fraai en de illustraties buitengewoon duidelijk. Het Nr. van 15 Sept. j.l. van „Indische Culturen” vestigt nader de aandacht op den inhoud van het boek.

De familie Stichterman in Suriname.

In aansluiting bij hetgeen over dit onderwerp reeds in het Kol. Weekblad geschreven is (o.a. door den heer Oudschans Dents in het Nr. van 18 Aug.), zij de aandacht gevestigd op desbetreffende *aanvullende mededeelingen* in het 24 Sept. Nr. van het Surinaamsche weekblad „De Periskoop.” De redactie van het blad besluit: Wanneer de redacteur van de rubriek Suriname in Oost en West (d.i. in het Kol. Weekbl.) zich wendt tot het Koloniaal Gouvernement alhier, veronderstellen wij, dat, met inachtname van de daaraan verbonden kosten, hem meerdere inlichtingen zullen kunnen worden verstrekt over de familie Stichterman in verband met Suriname.”

Inter-Ocean.

De Juli-afl., wat illustrering betreft in één woord schitterend, is op één enkel artikel na, dat over Flores handelt, geheel aan Bali gewijd. Mevr. M. E. Reitsma-Brutel de la Riviere schrijft een Inleiding, waarna achtereenvolgens aan het woord zijn S. A. Reitsma, Ch. de Cock-Wheatley, Dr. Ch. E. Stehn, M. Vervoort en E. Dellbrück. Het Supplement: „Terpischore in Bali” geeft een reeks foto's van Balineesche danseressen, die opgesteld voor tempels, een lust zijn om te aanschouwen. Het artikel over Flores is van M. Haverster, met interessante foto's naar opnamen van A. Lalleman en H. R. Rookmaker.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Afl. 14 (12 Oct.) De suikerindustrie op de eerste hygiënische tentoonstelling in Ned.-Indië te Bandoeng gehouden (met ill.). — Bekende en merkwaardige Indische planten in woord en beeld, door Dr. Z. Kamerling (XI. Acacia en Albizzia). Met ill. — Op bezoek in Oeboed. (Uit een Balisch reis-dagboek). Met ill. — Achtste koloniale vacantiecursus voor geografen.

De Mijningenieur.

Het Sept. Nr. bevat o.a. Enkele opmerkingen over de ertsmijn „Paleleh”, door Ir. W. A. J. Aernout. — Het gesteente van den jong-vulkanischen G. Moerai (Koetei), door Dr. W. F. Gisolf. — Mineragrafische beschouwingen van de kwarts-finsteenpyriet combinatie op Billiton, door Ir. G. J. Geurzen. — Het 10-jarig bestaan der Electricische Centrale op Banka, door Ir. Coninck Westenberg.

De Indische Culturen.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 18 (15 Sept.). Het nieuwe gebouw voor het Theeproefstation te Buitenzorg (met ill.), door A. A. M. Keuchenius. — Arachnis Bl. (een gemakkelijk te kweken orchidee).

MAISON ALICE

PLEIN 11 - DEN HAAG - TEL. 11025

SPECIAAL INGERICHT

VOOR **DAMES**

ONDULEEREN, PERMANENT WAVING, WATERGOLF, ENZ.

Haarverven onder garantie

Service door eerste krachten

Prijzen uiterst billijk

Aanbev. adres voor de Dames van „Oost en West”

F^A A. DE VRIES

Drogist

Verplegingsartikelen

Kerkstraat 98 Telefoon 157

HILVERSUM ⁵¹⁴²

**Gooit géén oude Schoenen weg
Voórdát zij onbruikbaar zijn.**

U laat ze éérs door Uwen Schoenmaker in een moderne kleur oververven, doch gebruikt, om ze te onderhouden, Va-Vitte; géén borstel en géén gevlekte kousen meer. Indien Uw leverancier onze Schoenverf of Poetsmiddelen NIET voorradig heeft, verzoeke ONS zulks te berichten. ⁵⁴⁶⁷

Lederverf-Fabriek „DE ADMIRAAL”

AMSTERDAM

TELEFOON 25175

Fa. H. M. J. VAN DUIJNE

HOFLEVERANCIER

OPGERICHT Ao. 1875

KEIZERSTR. 165, SCHEVENINGEN

TEL. 50215 POSTCHEQUE EN GIROD. No. 52106

VLEESCHHOUWERIJ

SPECIALITEIT IN

RUND-, KALFS-, LAMS-, VARKENS-
VLEESCH EN FIJNE VLEESCHWAREN ⁵⁸⁶⁴

„WERKMETAAL”

v.h. H. W. van BRAKEL & Zn.

PIET HEINSTRAT 17

TELEF. 32246 :: DEN HAAG

SANITAIRE INSTALLATIES
VERLICHTINGSORNAMENTEN
GASFORNUIZEN - HAARDEN

VAKKUNDIGE PLAATSING DOOR EIGEN
PRIMA PERSONEEL ⁵⁵⁰⁰

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

Voor nadere bijzonderheden, leze men de betreffende advertenties.

(Vervolg).

FOTOGRAFEN EN LEVERANCIERS VAN FOTO-ARTIKELEN

W. Coret, Thomsonlaan 96a, Den Haag.
Lappöhn, Passage, Den Haag.
Ph. Starke, Hoofdstraat 172, Apeldoorn.
C. Vermeulen, Toussaintkade 20, Den Haag.

GARAGES

Garage Jansen, Rijks Straatweg 773, Wassenaar.

GLAZENWASSCHERIJEN

N. V. Cemsto, Hunsestraat 39, Den Haag.

GROENTEN EN FRUIT

J. Eversmann, Edisonstraat 139, Den Haag.

HEEREN-MODEARTIKELEN

Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.

W. F. Meijer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.

HEERENKLEERMAKERS

The Encos, Weimarstraat 24a, Den Haag.

HOEDEN

Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.

Maison de Ruit—v. d. Waag, Charl. de Bourbonstraat 27, Den Haag.

HOTELS

American Hotel, Amsterdam.
Duinoord Hotel, Sweelinckplein, Den Haag.
Hotel de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.
Grand Hotel des Pays Bas, Grootte Markt, Arnhem.
Hotel Promenade, O. Schev. Weg 21, Den Haag.

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN

Frans van Wijk, Vlamingsstraat, Den Haag.

INDISCHE UITRUSTINGEN

Firma Kalker, Kalverstraat 100, Amsterdam.
W. F. Meyer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.
A. Savelkoul, Singel 429, Amsterdam.

INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

Chr. Lyceum, Zeist.
Christelijk Lyceum, Emmakade 43, Haarlem.
De Vrije School, v. Speykstraat 46, Den Haag.
Instituut Schoevers, Stadhoudersplein 3, Den Haag.

JUWELIERS

Begeer, v. Kempen en Vos, Noordeinde, Den Haag.
Jedelo, Noordeinde 100, Den Haag.

KLEEDINGMAGAZIJNEN

Kledingmagazijn P. v. d. Brul, Veenestr. Den Haag.

LEDERWAREN EN REISARTIKELEN

P. van Dijl, Lange Poten 3, Den Haag en Hoogstraat 292, Rotterdam.

LUXE ARTIKELEN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred. Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

MANUFACTURENHANDEL

Iserief & Co., Veenestraat 16, Den Haag.
L. A. Kwanten, Weimarstraat 119, Den Haag.
Mag. „De Ster”, Goudenregenplein 64, Den Haag.
Wisbrun & Liffman, Veenestraat 35, Den Haag.
Mag. de Zónegrens, Fred. Hendriklaan 99, Den Haag.

METAALWAREN

A. Frieling, Schalkburgerstraat 381, Den Haag.

MEUBILEERINGEN

Jungschläger, Cillierstraat 37, Den Haag.
Fa. Möller & Co., Weimarstraat 38a, Den Haag.
C. v. Moorsel, J. Hendrikstraat 9, Den Haag.
A. Okhuysen, Obrechtstraat 474, Den Haag.
Schöder & Co., Groenmarkt, Den Haag.
Firma Segaar, Spui 218/Thomsonlaan 93, Den Haag.
W. J. M. Simonis, Groenmarkt 34, Den Haag.

MOTORHANDELAREN

Holland Motor- en Rijwiel Comp., W. de Withstraat 68, Den Haag.

MUZIEKHANDELAREN

Ph. Kruseman, Noordeinde 91, Den Haag.

OPTICIENS

P. W. Hiele, L. Jansstraat 27, Utrecht.
C. v. Monsjou, Valkenboschplein 19, Den Haag.

PASSAGE-BUREAUX

Crans & Co., Plein 22a, Den Haag.

PARAPLUI-MAGAZIJNEN

Kalker's Modemagazijn, Kalverstr. 100, Amsterdam.
A. Querelle, Schoolstraat 10, Den Haag.

Het steeds toenemend verkeer leidt tot ontwrichting van het verkeer, daarom grijpe men in met spoed.

„P.C.W.” PROPAGANDA-COMITE VOOR WEGENVERBETERING

Suriname.

De Gouverneur van Suriname heeft een ontwerp bij de Staten ingediend, strekkende om voor de jaren 1927 en 1928 buiten werking te stellen de heffing van hoofdgeld en de vergoeding van 15 ct. per werkdag voor immigranten.

„De West” van 9 September ontleent aan de toelichting het volgende:

In verband met het bekende verzoekschrift van den Ondernemersraad aan den minister van koloniën, werd bij de vaststelling van de Surinaamsche begroting voor 1927 in beginsel beslist, dat het complex van maatregelen, welke van Overheidswege behooren te worden genomen om den Surinaamschen groot-landbouw tot hernieuwd, krachtig leven op te wekken, o.m. zou bevatten eene afschaffing van:

a. de van den huurder van onder contract verbonden immigranten gevorderde bijdrage van vijftien cents per werkdag voor ieder in zijn dienst zijnden arbeider;

b. de grondrente, geheven wegens de aan onderscheiden plantages certijds verstrekte landbouwvoorschotten in zake de teelt van bacoen voor export;

c. de geneeskundige belasting, geheven wegens de van gouvernementwege plaats hebbende voorziening in de medische behandeling van de arbeidende bevolking op de plantages;

d. het hoofdgeld, geheven van de huurders van immigranten voor de onder contract verbonden arbeiders.

Daarbij heeft de minister van koloniën echter twee restrictiën gemaakt.

Aangezien aan de totstandkoming van voorzieningen als waarvan hier sprake is geldelijke consequentiën voor 's Rijks schatkist zijn verbonden in den vorm van de verhooging van de rijksbijdragen aan de Surinaamsche geldmiddelen, „moet de regering zich de vrijheid voorbehouden om, wanneer de bemoeiingen van den Ondernemersraad niet tot gevolg zouden hebben, dat binnen twee jaren een belegging op redelijke schaal van het Indische landbouwkapitaal in Surinaamsche cultuurondernemingen zou zijn aan te wijzen, haar houding tegenover de door den raad geformuleerde wenschen nader te bepalen”, aldus de minister in zijn memorie van antwoord.

Voorts dienden naar de voorloopige zienswijze van dien bewindsman de bovengenoemde maatregelen, voor zooveel zijn op den landbouw betrekking hebben, niet te worden uitgestrekt tot de kleinere cultuurondernemingen en ook niet tot andere dan landbouwbedrijven.

Het motief voor de uitzondering van de kleinere cultuurondernemingen lag in den wensch tot voorkomen van schadelijken invloed op de vestiging van grootere ondernemingen, welke in de keuze van haar areaal wellicht al te zeer zouden kunnen beperkt worden door kleinere bedrijven, welke op den duur de concurrentie toch niet zouden kunnen volhouden.

Het is inderdaad van groot belang te achten, dat de voorgenomen maatregelen doel zullen treffen en tot de vestiging van groote ondernemingen zullen leiden en voorts, dat hierbij gewaakt worde, dat daaruit geen ongewenschte speculatiën in grond of in plantages, dan wel van anderen aard zullen voortvloeien.

Het is, ook bij nauwgezette overweging, echter niet mogen gelukken een praktisch juiste scheiding te vinden voor de ondernemingen, welke wel en welke niet van de voordeelen der voorgenomen maatregelen zouden dienen te genieten.

Werd aanvankelijk gezocht een passende norm te vinden bij een splitsing van de ondernemingen naar een bepaalde bebouwde oppervlakte (bijv. van meer of minder dan 200 H.A.), bij nader onderzoek bleken ook tegen een dergelijke splitsing gegronde bezwaren te bestaan.

Terwijl aan den eenen kant verschijnselen zijn waar te nemen, dat bij elkaar liggende kleinere plantages zich zullen vereenigen, zoodat het beoogde doel — grootere bedrijven — langs dien weg zou worden bereikt, anderszins zijn er zeer vruchtbare en werkelijk veelbelovende kleinere ondernemingen, welke door haar ligging zich onmogelijk bij iets bestaands kunnen aansluiten en voor wie het onmogelijk is in eens zooveel kapitaal op te nemen, dat zij eerlang tot een cultuuroppervlak van 200 H.A. zullen komen.

Uitsluiting van de laatsten zou dientengevolge niet juist zijn te achten.

Wanneer de maatregel wordt toegepast, de eerlang op landskosten aangevoerde arbeiders niet te wijzen aan noodlijdende plantages, welke kunnen geacht worden geen recht van bestaan te bezitten, behoort hiermede te worden volstaan te worden gedachte aan een scheiding voor het genot der vestigingen, gelijk deze oorspronkelijk bestond, te worden losgelaten en dient het aan economische factoren te worden overgelaten om op den duur langs den natuurlijke weg te komen tot grootere goedkooper produceerende ondernemingen.

De minister heeft zich bij het voortgezette overleg met bovenstaanden gedachtengang kunnen vereenigen.

Tot uitvoering van de in den aanhef dezer memorie genoemde beslissing wordt thans in het ontwerp goedkeuring aangeboden ontwerp voorgedragen een schorsing van de heffing van het hoofdgeld van de z.g. vijftiencentsvergoeding.

Mocht, hetgeen allerminst te hopen en voorshands gelukkig niet te verwachten is, de regeering zich tegen het einde van de twee gestelde jaren genoodzaakt zien op den thans ingeslagen weg terug te keeren, dan zal de onderhavige maatregel niet kunnen worden bestendigd.

Aan de te treffen uitvoeringsmaatregelen tot schorsing van de heffing der grondrente behoort een wijziging van de wet van 15 Juli 1912 (Staatsblad No. 257, G. B. No. 76) houdende kwijtschelding van de uitstaande vorderingen der koloniën Suriname wegens verleende voorschotten voor de uitoefening van de bacoencultuur en van de daarop verschenen rente vooraf te gaan. In afwachting hiervan is in dit ontwerp nog geen voorziening opgenomen ten aanzien van deze heffing.

Evenmin is dit het geval met de geneeskundige belasting.

Het is n.l. de bedoeling om deze heffing te doen vervallen naarmate de cultuurondernemingen de geneeskundige verzorging van haar arbeidende bevolking geheel op zich nemen op den voet als dit nader van overheidswege zal worden geregeld.

Aangezien niet alle ondernemingen onmiddellijk in staat zullen zijn hieraan te voldoen, zal de heffing der geneeskundige belasting eerst geleidelijk kunnen vervallen en wel naar de mate, waarop de geneeskundige verzorging der immigranten bij de plantages overgaat.

Over deze aangelegenheid is thans in overleg getreden met de landbouwvereniging; de gouverneur hoopt eerlang de noodige voorstellen ter zake bij afzonderlijk ontwerp te kunnen aanhangig maken.

„De West” schrijft:

In de maand Maart vertrok voor den ondernemer Lashley een expeditie naar het brongebied van de Coppename, om balata in te zamelen en een lijn te kappen in de richting der Lucie rivier. Eenige maanden later keerde de leider der expeditie, de voorman John Quartier, wegens ziekte te Paramaribo terug. Thans is bericht ontvangen, dat van de twaalf achtergebleven arbeiders vier aan zwelziekte in het binnenland overleden zijn, onder wie een broeder van Quartier.

Dergelijke tragedies spelen zich meermalen in het binnenland af. Ditmaal trof het bericht meer dan gewoonlijk, omdat het gerucht wil, dat de arbeiders niet alleen gebrek geleden hebben, maar ook niet voorzien waren van de voorgeschreven geneesmiddelen. Een vreeselijke gedachte, dat die ongelukkigen vrijwel van alle hulpmiddelen verstoken waren.

In ons vorig nummer schreef de heer Oudschans Dentz over „Straatnamen en de West-Indische Koloniën”.

Telkens als het doopen van nieuwe straten in Den Haag aan de orde was, en dat komt nog al eens voor, hebben wij in dit blad de aandacht gevestigd op de mooie namen, die aan de West-Indische koloniën ontleend kunnen worden, maar zonder succes. Wij liepen niet lang geleden met een Engelschman in de vischbuurt en de man kon zijn lachen niet houden toen hij die vischnamen op de bordjes las. Terecht dreef eenigen tijd geleden een schrijver in de „Haagsche Post” den spot met de namen van nieuwe straten in de Hofstad.

Wij vestigen de aandacht op een interessant, bij Menno Herzberger te Amsterdam verschenen boekje van den heer Fred. Oudschans Dentz: „De Kolonisatie van de Portugeesch Joodsche natie in

**INDIEN GIJ PRIMA KWALITEIT
PROEANTEN EN FRUIT VERLANGT**

IS UW ADRES 5877

J. F. EVERSMANN, Den Haag
Edisonstraat 139 - Telefoon 37073

REGELIJKS VERSCHIE AANVOER - LAGE PRIJZEN

Suriname en de geschiedenis van de Joden Savanne".
Daarin zijn aardige kiekjes van de Savanne opgenomen, alsook een schetskaartje van de vestiging.

Onze collega van de rubriek Curaçao heeft in het vorige nummer een nieuwe rubriek „Errata” gevonden. Daarin vestigt hij o.m. de aandacht op de onjuistheden, die de *Hamburgischer Correspondent* van 16 Augustus ten beste geeft. Ook Suriname komt er niet best af. De schrijver had zich op de hoogte kunnen stellen door de lectuur van een voortreffelijk en aardig geïllustreerd geschrift van Dr. W. Feldmann, „Die Landwirtschaft in Surinam”, verschenen in „Der Deutsche Kulturpionier”, Jahrgang 1925/1926 Nr. 3 und 4. Dr. Feldmann geeft het land uit eigen aanschouwing.

Indische lezingen. Woensdag 9 November te 3.15 uur in het Academiegebouw te Amsterdam de heer A. Bielke, oud-zending der Evangelische Broedersamenkomst, over: „Hebben de verschillende rassen onze West een toekomst?”
De toegang is vrij voor studenten en andere belangstellenden.

Curaçao.

Moet het zoo?

Het is de nationale taak der Regering te zorgen, dat West-Indië Nederlandsch blijft. — N. W. C. Brouwer.

Er is thans, naar wij meenen, alle reden om een ernstig woord te richten tot de velen, die het bestuursbeleid, in dezen tijd ten opzichte van Curaçao volgen, met hun verantwoordelijkheid zullen moeten dekken. Wat weet men van Curaçao in Nederland? Hoeveel zijn er op het departement van Koloniën, die land en volk van Curaçao kennen? Hoeveel Kamerleden hebben belangstelling genoeg, om zich op de hoogte te stellen van de vraagstukken, die dit gebiedsdeel tegenwoordig in beroering brengen?

De particuliere berichten, die in de laatste maanden hier aankomen, moeten wel eenig gevoel van onrust doen bevangen allen, die in het lot van Nederland en Curaçao en in dat van hun historisch geworden saamhoorigheid belang stellen. Die berichten zijn niet plotseling uit de lucht komen vallen; zij geven in versierde mate de klachten van jaren weer. De klagers komen met hun klachten niet op de publieke markt, in Curaçao niet en in Nederland niet. Zij bereiken, op weinige uitzonderingen na, de pers niet, die zich gemakshalve ook maar bepaalt tot niets-zeggende officieele waarnemingen. Het is echter niet denkbaar, dat men op het klein te 's-Gravenhage onkundig zou zijn van de heerschende stemming. Van den heer Statius Muller, uitnemend kenner van zijn land en van zijn volk, is het bekend, dat hij als afgevaardigde van de K. R. „gaarne” ontvangen is door den minister, die ongetwijfeld ook niet zal nagelaten hebben, zich te doen inlichten door den voorzitter van dat college, toen deze in het voorjaar in Nederland was.

Het teekent den toestand, dat een blad als de *Amigoe di Curaçao*, het orgaan der R.K. missie, na geruimen tijd gezwegen te hebben, den laatsten tijd woorden van scherpe critiek heeft doen hooren, en thans openlijk schrijft, in zijn nummer van 24 Sept. l.l.:

„Het vertrouwen in het Bestuur is zoo goed als verdwenen; van prestige is vrijwel niets meer over. En Nederlandsche belangen worden geschaad door den wassende ontstemming, waarvan gesprekken in den huiselijken kring, op kantoren en in sociëteiten getuigen.”

En nu is de voor 1928 ontworpen begrooting verschenen, die in meer dan één opzicht aan gegronde verwachtingen den bodem schijnt in te slaan. Vooreerst is daar het feit, dat, niettegenstaande de begrooting in Curaçao sluitend was gemaakt, de Staten-Generaal in de zaak gemengd worden, omdat de Koningin zich met die voorloopige begrooting niet heeft vereenigd. In de tweede plaats wordt nu de zekerheid gegeven, dat de militaire politie er zal komen, zonder dat met eenig belangrijk bezwaar van den raad is rekening gehouden. Over de onderwijsgelijking wordt niet gerept. En er zijn nog heel wat meer punten, van welke wij ons voorstel-

Bloemenmagazijn D. MAARSCHALK
VALERIUSSTRAAT 113 - DEN HAAG
TELEFOON 34850 GIRO 98670

Moderne Bloemwerken
Grafkransen

len in een reeks artikelen over de begrooting eenige te behandelen.

Wij kiezen thans geen partij in al die kwesties. In den loop der jaren is voldoende tot uiting gekomen, dat wij volstrekt niet in alles aan de zijde van den raad staan, maar dat is ook niet noodig, om van den ernst van den toestand doordrongen te zijn. Van dien ernst hopen wij ook anderen doordrongen te hebben en verder te doordringen. De zaak is het waard.

Een incident in den Kolonialen Raad.

Wat in de laatste maanden wel niemand anders zal verwacht hebben, is gebeurd: de Koloniale Raad heeft met alle, 10, stemmen der aanwezige leden het voorstel van den gouverneur verworpen.

Het is er heet naartoe gegaan. De atmosfeer was geladen, en dat zal wel mee aanleiding geweest zijn tot een incident, voor zoover wij weten, ongekend in de parlementaire geschiedenis der kolonie. De garnizoenscommandant, kapitein Borren, was bestuurs-gemachtigde en begon het Eindverslag mondeling te beantwoorden. Volgens de *Amigoe* zei hij o.a.:

„De geïncrimineerde insinuatie aan het adres van het officierskorps in V. V. en E. V., wat betreft de onpartijdigheid in de militaire rechtspraak, is niet terug genomen.

Het Bestuur komt op voor de eer van alle vroegere commandanten en officieren. De militaire tucht en strafrechtspraak zijn ten alle tijde boven alle verdenking verheven geweest. Geen bijzondere waarborgen zijn er noodig.”

Toen gebeurde volgens hetzelfde blad het volgende:

„De heer H. J. Beaujon zegt dat, als het Bestuur zoo begint en van insinuaties spreekt, hij de vergadering verlaat. Dit zeggende stond hij op en verliet de zaal. Ook de leden R. F. Muskus en J. J. Beaujon stonden op, terwijl het lid Abrahamz reeds al zijn paperassen bij elkaar begon te pakken. Het was een oogenblik van consternatie, blijkbaar zoo onverwacht, dat de Voorzitter een oogenblik de leiding kwijt was, zoodat de heer Muskus hem vroeg krachtiger op te treden. De Voorzitter verzocht de Heeren, die zich blijkbaar door de uitdagende houding en de wijze van optreden van kapt. Borren geprikkeld gevoelden, te blijven zitten. Daarop verzocht de Voorzitter den gemachtigde wat in te binden en zich te matigen, daar hij anders genoodzaakt zal zijn, hoewel ongaarne, hem tot de orde te roepen. Waarop de Heer Borren zeide, dat hij slechts sprak, hetgeen het Bestuur hem gemachtigd had te spreken. Het lid J. J. Beaujon verzocht den Voorzitter nog, onder goedkeurend knikken van enkele andere leden, om den gemachtigde er opmerkzaam op te maken, dat hij niet staat tegenover militaire ondergeschikten, maar tegenover vrije burgers.

Hiermee was 't incident afgelopen, en de rust hersteld.”

De overzichtschrjver in de *Amigoe* schrijft, dat het incident „door enkelen van 't publiek een beetje belachelijk, door anderen wel wat te veel opgeschroefd geacht werd.”

Als buitenstaanders kunnen wij hierover niet oordeelen, maar de Raad zelf heeft het blijkbaar noch belachelijk, noch opgeschroefd opgevat, want den volgenden dag hield het college een spoedvergadering, waarin zonder hoofdlijke stemming besloten werd, den waarnemenden gouverneur een brief en den minister van Koloniën een telegram te zenden. De brief is van dezen inhoud:

„De Koloniale Raad heeft de eer Uwe Excellentie mede te deelen dat hij zich gekrenkt gevoeld over houding, toon en wijze van optreden van den Gemachtigde van het Bestuur in de vergadering van gisterenavond. Hij verzocht het Bestuur het daaraan te willen leiden dat de Raad in het vervolg niet blootgesteld wordt aan ongewenscht optreden van Bestuurs-gemachtigden.

De Raad veroorlooft zich verder de vrijheid Uwe Excellentie te verzoeken ingesloten telegram zoo spoedig doenlijk aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën door te willen zenden.”

Het telegram aan den Minister luidt als volgt:
„De Koloniale Raad, zich gekrenkt gevoelende over houding, toon en wijze van optreden van Kapitein Borren als gemachtigde van het Bestuur in 's Raads vergadering van 19 September, waarin de politiereorganisatie behandeld werd, meent Uwe Excellentie reeds dadelijk daarmee in kennis te moeten stellen en mede te deelen, dat dien gemachtigde verzocht is moeten worden zich in te

Komt U luisteren in Radio-Gehoorzaal

alvorens gij een Radio-Installatie koopt

Electro-Radiobur. G. W. HIJSTEK

ZWARTEWEG 16, n.b. Geb. v. K. & W. Tel. 11435
Iederen Avond 8 uur Demonstratie met: RADIO-TOESTEL ZONDER DAK, RAAM OF BINNENHUIS-ANTENNE met R.T. VERSTERKER voor RADIO PER GEMEENTE-TELEFOON, beiden met

„HARDGLAS” luidspreker

Deze combinatie verplaatst U in de zaal der Uitvoering

HOKSBERGEN

ZOEKT NIET VRAAGT HET ONS

VILLA'S, HEERENHUIZEN, BOVEN- EN BENEDENHUIZEN, WINKELHUIZEN, EN PAKHUIZEN, op elken stand en voor elke beurs te koop en te huur. Ernstigen reflectanten worden zonder eenige verplichting alle inlichtingen kosteloos verstrekt, terwijl zij gratis per auto worden gehaald en gebracht door het Woningbur.

HOKSBERGEN :: BEZUIDENHOUT 14
TELEFOON 70343 DEN HAAG

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865

Geopend van 9—12 v.m. en van 2—4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur A. VAN BOXTEL

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b
Telefoon van 9—12 10733
ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

H.H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

Voor nadere bijzonderheden, leze men de betreffende advertenties.

(Vervolg).

PARFUMERIEËN

A. C. Kruller-Pel, Fred. Hendrikl. 258, Den Haag.

PENSIONS

Pension Evesto, Nassaulaan 2B, Den Haag.
Pension Insulinde, Bankplein 2, Den Haag.
Pension Patria, Lindenheuvel 2, Hilversum.
Pension Strickwerda, J. v. Oldenbarneveltlaan 76, Den Haag.

PIANOHANDELAREN

G. Elshove, L. v. Meerdervoort 427, Den Haag.
L. Jacobi, Regentesselaan 123, Den Haag.

POELIERS

P. van Beek, Spui 181a, Den Haag.

PORSELEIN EN AARDEWERK

C. Hoying, Spuistraat 20, Den Haag.

POSTZEGELHANDELAREN

J. K. Rietdijk, L. Poten 15a, 's-Gravenhage.
G. Rootlieb, Heerengracht 8, 's-Gravenhage.

RADIOBUREAUX

G. W. Hijstek, Zwarteweg 16, Den Haag.

RESTAURANTS

Rest. Duinoord, Sweelinckplein, Den Haag.
Rest. Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.
Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.

RUSTHUIZEN

Herstellingsoord Huize „Dorrepaal”, Voorburg.
Huize Rustoord, Esschenlaan 86, Rotterdam.

SCHOENMAKERS

F. v. d. Broek, v. Aerssenstraat 61a, Den Haag.
A. J. Linneweever, Westeinde 32a, Den Haag.

SIGARENHANDEL

F. H. C. Vlietstra, Fahrenheitstraat 224, Den Haag.

STAALWAREN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred. Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

STOOMERIJ EN OPPERSERIJ

Snel Opperserij A.S.O., Azaleastr. 126, Den Haag.

STOOMVAARTLIJNEN

Kon. Paketvaart Mij., Amsterdam.
Rotterdamsche Lloyd, Rotterdam.

STUCADOORSWERKEN

L. Ph. Bisschops, Sassenheim.

TANDARTSEN

Jac. Schijff, Stadhoudersplein 102, Den Haag.
J. van Veen, Weimarstraat 27, Den Haag.

TEHUIZEN VOOR KINDEREN

Kl. Opvoedingstehuizen, Pr. Mauritsplein 23, Den Haag.
Tokuni, Amersfoort.
Zandbergen, Amersfoort.

TEHUIZEN INDISCHE BEDIENDEN

Persinggaran, v. Boetselaerlaan 2, Den Haag.

TOKO'S

Toko Bogor, Suezkade 12-12A, Den Haag.

TRICOT-GOEDEREN

Iserief & Co., Veenestraat 16, Den Haag.

UITZENDING VAN DINERS

Maison Blom, 2e Schuytstraat 77, Den Haag.

VEILINGZALEN EN VERKOOPHUIZEN

Kunstaal Erica, Oude Schev. weg 25, Den Haag.
Verkooplokaal Pot, Gr. Hertoginnelaan 103, Den Haag.

VERMAKELIJKHEDEN

City Theater, Veenestraat, Den Haag.

VERVERIJEN

Lederverffabriek „De Admiraal”, Amsterdam.

VERZEKERINGEN

's-Grav. Rijwielverz. Mij., Conradkade 56, Den Haag.
Onderl. Levensverz. Eigen Hulp, Kortenaerkade 3, Den Haag.

VLEESCHHOUWERIJEN

H. J. M. van Duyne, Keizerstraat 165, Scheveningen.
P. van 't Riet & Zn., Obrechtstraat 177, Den Haag.
Verwoerd, Heerenstraat 11, Voorburg.

WASCH- EN STRIJKINRICHTINGEN

Gebr. Smeele, Haagweg 499, Loosduinen.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS

VENEZUELA
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008

Incasseeringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

binden, onder opmerking van den Voorzitter, dat zijn houding opnieuw het bewijs heeft geleverd van wat Curaçao na invoering van de militaire politie te wachten staat, terwijl uit den boezem van den Raad aan den Voorzitter is verzocht hem er opmerkzaam op te maken dat hij niet tegenover militaire ondergeschikten, maar tegenover vrije burgers staat.”

Op de behandeling van de politieorganisatie zelf komen wij wellicht nog terug als de notulen der vergadering in ons bezit zijn.

De driejaarlijkse vernieuwing.

Het treft ons, dat de *Amigoe* naar aanleiding van het interview van het *Handelsblad* met den gouverneur eenzelfde bezwaar oppert, als wij maakten. Eerstgenoemd blad schrijft:

„En wat de politie zelf aangaat, dit interview verschaft den tegenstanders argumenten om de militaire politie te bestrijden. Om de drie jaar is vernieuwing van een lager personeel zeer waarschijnlijk. Dit is zeer bedenkelijk.

Wanneer zal Curaçao dan de beschikking kunnen krijgen over lager personeel, dat de gewoonten, gebruiken en zeden van de bevolking kent en de landstaal machtig is? Indien zulk vlottend personeel, met het oog op de militaire bezetting of wegens doeleinden, die met het leger verband houden, wenschelijk mocht zijn, blijkt hieruit reeds, dat de belangen van garnizoen en Curaçaosche politie niet parallel loopen.”

Griep.

La Union van 15 Sept. 1.1. bericht het heerschen van een hevige griep op Curaçao. Er zijn gezinnen, waarvan alle leden door de ziekte zijn aangetast.

Scheepvaart.

Volgens *de Cur. crt.* zijn de cijfers der binnenvallen schepen over Jan.-Aug. 1927, vergeleken met het overeenkomstige tijdvak van het vorige jaar:

1927: 2376 stoomschepen, metende 12.275.845 M³.
en 1229 zeilschepen, metende 262.876 M³;
1926: 1872 stoomschepen, metende 9.668.918 M³.
en 1069 zeilschepen, metende 205.034 M³.

Pater Euwens.

La Union bericht, dat pater Euwens 23 Sept. 1.1. zijn 40-jarig priesterfeest gevierd heeft. Pater Euwens, die 59 jaar is, is onlangs van een zeer ernstige longontsteking hersteld.

Koloniale Raad.

De *Staatscourant* bericht de benoeming van dr. W. Ch. de la Try Ellis tot ondervoorzitter van den Kolonialen Raad. Deze benoeming lijkt ons een zeer gelukkige. De heer Ellis, lid van het hof van justitie, behoort tot de bekwaamste leden van den Raad.

Tot lid is benoemd de heer P. L. Gorsira, inspecteur der belastingen, no. 1 van 's raads voordracht.

Joannes Martinus Niewindt.

29 Sept. 1927 is het standbeeld onthuld voor Curaçao's eersten apostolisch vicaris, die ruim honderd jaar geleden op Curaçao voet aan wal zette. Reeds eerder hebben wij de verdiensten van dezen grooten leidsman der R.K. bevolking geschetst.

In het voetstuk is in een loden bus een oorkonde ingemetseld, waarin o.a. wordt meegedeeld, dat de oprichting van het standbeeld geschiedde in 1927 „onder Gouverneur van Curaçao Herman Schotborgh”.

De orkaan van 1877.

23 Sept. was het 50 jaar geleden, dat voor het laatst een orkaan, die aan verscheidene personen het leven kostte, Curaçao teisterde. P. A. E. wijdt aan deze herinnering in de *Amigoe* van 24 Sept. 1927 een aardig historisch artikel.

Errata.

„Gezaghebber en Landraden vormen samen den Raad van Politiek”. — *De Vaderlander*, 16 Sept. 1927.

De heer Oudschans Dentz meent in het vorige K. W., dat Curaçao slechts door 2 straten in Amsterdam vertegenwoordigd is. Ten onrechte. In een in aanbouw zijnde wijk zijn er reeds 3: de Aruba-, Bonaire- en Sabastraat.

Uit den Verrren Vreemde.

Nooit meer oorlog.

I.

De jaarlijksche bijeenkomst van de Volkenbondvergadering in September werd zonder geestdrift ingezet. De V.B. streeft vele goede doeleinden na in menige richting werd, in het nu weer verstreken jaar, goed werk gedaan. Maar de V.B. wil toch in de allereerste plaats een bond voor den vrede zijn. Het „nooit meer oorlog” te verzekeren is zijn ideaal bij uitnemendheid. Ter verwezenlijking hiervan had het jaar 1926—1927 bond en wereld geen schrede vooruit gebracht. Men kon slechts teleurstellingen boeken.

Was de, vooral sedert 1924 gaarne verkondigde formule „ontwapening, arbitrage, veiligstelling”, eerst aldus gelezen geweest: „de wereld ontwapene, dan zal men door arbitrage tot veiligstelling kunnen komen,” deze lezing had men al moeten prijs geven. Niet alleen toch sloot het V.B.-verdrag zelf het gewapend optreden niet geheel uit, maar in China zijn leden van den V.B. gewapend tegen elkander ingegaan, zonder dat de V.B. zelfs een hand heeft durven opsteken om hun het „halt” te beduiden. Dan vragen de buurstaten van Rusland en van Turkije: hoe zouden wij durven ontwapenen?

Ook in Locarno was 't noodig geacht de mogelijkheden van gewapend optreden in de daar getroffen verzoenings-voorzieningen te begrijpen. De Ver. Staten van N. Amerika versterken hun leger en hun vloot. Aan beperking van bewapening durven vele leden van den V.B. dus niet denken. Wie tot „ontwapening”, in den waren en vollen zin van deze uitdrukking, zou willen overgaan, zou zich zodoende zelfs buiten den V.B. stellen, die zonder sterken arm zelf niet denkbaar is; doch hierover behoeft men niet meer te praten, 't is gewoonte geworden van „ontwapening” te spreken als men „wapenbeperking” bedoelt. Zoals gezegd, heeft de zoo opgevatte eisch: „eerst ontwapening, om dan door arbitrage tot veiligstelling te komen” afgegaan. Toen is „arbitrage” als gangmaker naar voren gebracht, de triologie werd hierdoor gelezen: maakt arbitrage algemeen, daardoor zal de veiligheid verkregen worden, die op haar beurt de ontwapening mogelijk zal maken. Ook deze rangschikking moest echter prijs gegeven worden. Arbitrage, scheidsgerecht wordt vrij algemeen mogelijk, redelijk en wenschelijk geacht wanneer 't opvattingen van recht of inzicht betreft, al zijn er die hiervoor zelfs nog voorbehoud willen maken. Maar wanneer 't om gevoelskwesties gaat, of om politieke vraagstukken, dan durft geen staat zich vooruit te binden tot arbitrage-plicht. Arbitrage vraagt bovendien ook een middel om de uitspraak verplichtend op te leggen. Hiervoor moeten de leden van den V.B. eensgezind een waarborg stellen. Indien een staat zich niet wil voegen naar de uitspraak van het scheidsgerecht en indien dan alle overredingsmiddelen falen, moeten dwangmiddelen ter beschikking staan: moreele, economische, en, als ook deze de bedoelde uitwerking niet hebben, militaire. In Locarno ondervond men ook alweer, dat niet alle groote mogendheden genegen zijn om onder alle omstandigheden een medewerking van dien aard te verleenen. Herhaaldelijk is ook gebleken en nu onlangs is 't weer uitdrukkelijk uitgesproken, dat Zweden en Noorwegen wél bij 't uitvoeren van economische sancties willen medewerken, doch niet bij militaire sancties. Bij een verzwakking van de weermiddelen, zooals in Denemarken en Nederland doorgevoerd, is geen rekening gehouden met de plicht eventueel als lid van den V.B. te vervullen. De Britsche dominions willen niet geacht worden per se meegesleept te worden in Europeesche conflicten, ter waarborging van de uitspraak van een arbitrage-oorlog.

Tegen het niet voldoen aan een beslissing van het scheidsgerecht treden de sancties ook geenszins als een automatisch dwangmiddel op. Om die sancties in werking te stellen zal eerst nog een uitspraak van den Raad van den V.B. noodig zijn. En die Raad van 14 leden moet eenstemmig besluiten tot de toe te passen sancties. In dien Raad zitten b.v. China, Canada, Nederland naast de z.g.n. groote mogendheden. Nu heeft Engeland al duidelijk het verwijt tot de anderen gericht: jullie hebben mooi besloten, er zijn er onder jullie die 't zelf maar bij praten laten, maar ik, Groot Brittanje, zou de kastanjes uit 't vuur moeten halen.

OUDEST GEVESTIGDE A° 1885
POSTZEGELHANDEL

5458

Fa. C. J. H. ROOTLIEB & Co.
HEERENGRACHT 8
Tel. No. 11333 - Den Haag

ag onze nieuwste Prijscourant - Postzegels
Postzegelalbums - Benodigdheden 1927-28

dank ik voor. Deze Britsche opvatting krijgt
meer recht van bestaan, als men bedenkt, dat
toepassing van sancties ook maatregelen ter zee
vergen, waarvoor 't leeuwendeel zeker voor re-
ving van Engeland zou komen. Daar de Britsche
nions zich liefst buiten Europeesche conflic-
houden, zal Canada weinig genegen zijn zijn
aan uit te voeren sancties te geven. Neder-
voelt zich vertegenwoordiger van de z.g.n.
ale mogendheden, die voor militaire sancties
en. Of China zich bereid zal verklaren mee te
en dit in zijn stem tot uiting te brengen, mag
ijfeld worden.

de kans schijnt wel uitgesloten, zekerheid be-
althans allerminst, dat de Raad van 14 met
eene stemmen tot het besluit zal komen om
toepassing van economische sancties te be-
ven een onwilligen staat te dwingen zich aan
arbitrage-vonnissen te onderwerpen. Van die kans
voor toepassing van militaire sancties nog
der over. Mocht men toch nog op een greintje
willen rekenen, dan moet alsnog eraan her-
worden, dat elke staat tenslotte soeverein
is. Over een uitspraak van den V. B. Raad moet
en door elken staat voor dien staat zelf be-
worden. In ons land b.v. moeten de meerder-
in Tweede- en Eerste Kamer er mede accoord
is dit verzekerd? En is dit verzekerd te ach-
in de landen van alle 50 leden van den V. B.?
althans van alle staten aan welke e.g. een deel
maak bij de toepassing van de sancties zal zijn
gedacht?

en blijve 't wel indachtig: wie geen sancties
of daarop niet durft te vertrouwen, laat de
frage los.
oor de arbitrage, als vrede-middel, blijkt weer
in zijn, wat voor zoo menig internationaal
stuk geldt: de oplossing lijkt voor de hand te
en toch is ze niet te grijpen. Dit is zó over-
end gebleken, dat de V.B. dit middel ook niet
de eerste plaats heeft kunnen handhaven.
Was met dit besef, dat men in September naar
ve ging. De mislukte pogingen der commissie
voorbereiding van een ontwapeningsconferen-
de mislukte vlootconferentie (al was dit geen
s conferentie); de Chineesche kwestie zonder
het tegelijk affreden van de Jovenel en Lord
dit alles, en meer, drukte tot een gevoel van
telooosheid.

Genève kwam Polen met een voorstel om den
og buiten de wet te stellen, en Nederland, bij
de van onzen Minister van Buitenlandsche Za-
Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland, met een
er om het mislukte protocol van 1924 opnieuw
te zetten, met vermijding van de voetangels en
nomen, waaruit het zich destijds niet wist te be-
ten, doch die nu bekend waren.
nieuw was hierin, dat de kleine staten met voor-
en kwamen zonder eerst het welwillen van de
te ingewonnen te hebben, nieuw was dat een
adt den moed er in" op het juiste oogenblik in
assemblé geworpen werd. Maar overigens werd
nieuwe gedachte, een nieuw middel, een nieu-
wenswijze naast of bij de triologie: „ont-
ening, arbitrage, veiligstelling", niet aangebo-
het bestaan ervan werd zelfs niet ondersteld.
voorstel Polen was niet anders dan een nog-
als herhalen van hetgeen elk jaar telkens in
szins andere en meer stellige bewoording uit-
rukt is geworden, terwijl de feiten in China en
Nicaragua daarmede blijven spotten.
over het Nederlandsche voorstel en het verdere
rop der vredesverzekering in Genève, de vol-
de week nader.

(Wordt vervolgd.)

Ingezonden.

Curaçao en de Indische Tentoonstelling.

Aan de Redactie
van het Koloniaal Weekblad.

aanleiding van het in Uw nummer van 20
ber j.l. opgenomen stuk over het niet deel-
en door inwoners van Curaçao aan de voorbe-
ding van de Tentoonstelling, kunnen wij U thans
ons groot genoegen berichten, dat, na herhaald
zoek, de Gouverneur van Curaçao onlangs
toot, alsnog zitting te nemen in het Eere-Comité
tevens toezegde, de plannen voor West-Indië zoo
chtig mogelijk te zullen steunen.
dit resultaat werd bereikt op eene audiëntie, door

F. VAN DEN BROEK

Tel. 53775 - v. AERSENSTR. 61a - Den Haag

SCHOENMAKERIJ EERSTE KLAS 5498

Wij GARANDEEREN al ons werk, omdat
wij alléén PRIMA leder gebruiken

den Gouverneur verleend aan de Heeren Fernan-
des, Voorzitter van de West-Indische voorberei-
dingscommissie en Van Steenberghe, Administra-
teur van het Tentoonstellings-Comité.

Bij dezelfde gelegenheid heeft Zijne Excellentie
nog eenige namen genoemd van vooraanstaande
mannen op Curaçao, zoowel als hier te lande, de-
welke thans zullen worden geïnviteerd om in het
West-Indische Comité zitting te nemen.

Wij nemen aan, dat de Commissie niets liever zal
zien, dan dat ook Curaçao een krachtig aandeel
neemt in de voorbereiding der plannen.

Het Bestuur der Afd. Arnhem van
Oost en West.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn.

U gelieve goed nota te nemen van:

I. De 2e gezelschapsreis naar het Koloniaal Instituut
te Amsterdam is vastgesteld op Maandag 31 October.

Vertrek uit Apeldoorn 8.29; uit Amsterdam bij voor-
keur 15.45 (tenzij de meerderheid 20.43 verkiest).

Voor leden, begunstigers en hunne huisgenooten f 5.—
(trein+lunch+toegang), andere belangstellenden f 5.30.

Zorgt U mede, dat het nu eens een flinke
groep wordt van minstens 25 personen.

II. Films der Nederl. Handel-Mij. op 9 November,
's avonds 8 uur in het Centraal Theater (Markt):

a. Suikeronderneming „Wonopringgo", Java.

b. Suikerfreeschip te Pasoeroean.

c. Theeonderneming „Permanangan" te Pematang
Siantar, S. O. K.

Deze films zijn opgenomen door de „Haghe film"
fabriek (W. Mullens), die ook de films der Bataafsche
Petr.-Mij. opnam.

Toegang voor leden, met recht op twee introducee's,
f 0.30, voor begunstigers f 0.30, en voor andere belang-
stellenden f 0.60 (pl. bel. inbegrepen).

Plaatsbespreken voor leden en begunstigers op Dins-
dag 8 November aan het Centraal Theater (contributie-
kaart vertoonen).

III. Opgave van Voorwerpen voor de inzending naar
de Groot-Oost- en Westtentoonstelling 1928 te Arnhem
zien wij gaarne uiterlijk 1 December tegemoet.

IV. Het bestuur is in onderhandeling met de Veree-
niging „Eurasia" te Den Haag over de opvoering van
het toneelstuk „Njai Sanna" van Jan Fabricius, opge-
luisterd met Krontjong muziek. Deze voorstelling kan
alleen doorgaan, als vooraf gerekend kan worden op
voldoende deelneming. Binnenkort hopen wij hiervoor
een bescheiden gebruik te maken van Uwe welwillende
en zeer gewaardeerde medewerking.

HET BESTUUR.

WERFT LEDEN.

Afdeling 's-Gravenhage.

Eerste bijeenkomst in het seizoen 1927-'28.
Ingeleid door den Voorzitter van het Hoofdbestuur
van Oost en West.

SUIKER- EN THEEBEDRIJF IN NED. OOST-INDIË.

Het Bestuur van de Afdeling 's-Gravenhage van de
Vereeniging „Oost en West" heeft ditmaal, in samen-
werking met het Comité voor Indische lezingen en
leergangen, op 19 October j.l. in het Gebouw voor Kun-
sten en Wetenschappen voor leden en genoodigden de
eerste zijner winter-bijeenkomsten geopend met de
door den heer Willy Mullens opgenomen films van de
Suiker- en Afscheepbedrijven en het Theebedrijf in
Ned. Oost-Indië, welwillend afgestaan door de Neder-
landsche Handel-Maatschappij.

De belangstelling was zoo groot, dat de zaal van het
Gebouw bijna geheel bezet was.

Nadat het orkest, meerendeels bestaande uit musici
van het Residentie-orkest, den avond met het Wilhel-
mus had geopend, gevolgd door een vroolijken marsch,
betrad de heer R. Zuyderhoff, Algemeen Voorzitter der
Vereeniging „Oost en West", het podium, heette alle
aanwezigen welkom en hield daarop eene toespraak,
ongeveer als volgt:

Dames en Heeren,

Het Comité voor Ind. lezingen en leergangen en de
afd. 's-Gravenhage van de vereeniging „Oost en West",
die te zamen dezen avond organiseerden, hebben mij
in mijne kwaliteit van Voorzitter van het Hoofdbestuur
dier vereeniging en tevens lid van het bestuur van ge-
noemd comité, verzocht om een kort woord vooraf te
zeggen.

Daaraan gevolg gevende, kwijt ik mij allereerst van
de aangename taak U allen hartelijk welkom te heeten
en U dank te zeggen voor uwe komst. Nog een woord
van dank en van hulde tevens is hier op zijn plaats,
t.w. aan de Ned. Handel-Mij., die door een weten-
schappelijke film van 3 Ind. grootbedrijven te laten
vervaardigen en haar voor avonden als deze beschik-
baar te stellen, een algemeen belang dient.

Voor het behoud van den eeuwenouden band met

NEDERLANDSCHE
HANDEL-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM

Gestort Kapitaal f 80,000,000.—
Statutaire Reserve 40,000,000.—

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrif-
telijke en Telegrafische Credieten. — Reiscrédietbrieven.
— Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Aan- en Ver-
koop van Effecten. — Administratie van Vermogens. —
Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS

Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen
voor groote administraties.

P. J. VAN DEN BERG & Co.

COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN

Anna-Pauwlownastr. 87 - Den Haag - Tel. 12625

OUD-MAKELAARS TE SOERABAYA

ALLE BANKZAKEN

DOOR LANGJARIG VERBLIJF IN INDIË EN
SPECIALE CONNECTIES ZIJN WIJ IN STAAT
INLICHTINGEN EN VOORLICHTING TE GEVEN
IN INDISCHE CULTURES EN ZAKEN.

RADIOKOERSEN VAN 1.30 TOT 3 UUR

worden ook op telefon. aanvraag gaarne verstrekt.

5304

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken
Safe-Inrichting

5021

JOS. D. NETTEN & Co.

's-Gravenhage - IN EFFECTEN - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding
met de AMSTERDAMSCH BEURS. Zijn daardoor
in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle ver-
langde koers-informaties te verstrekken en orders
af te doen.

5513
Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

VERSCHEENEN:

ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by

HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Foreword	12. Monsieur Massanet.
1. Art, Religion and Clothes.	13. Händel and Brahms: A Comparison.
2. Religion and Aesthetics.	14. The Significance of Scriabin.
3. Austerity and Beauty.	15. Space and Spacing in Music.
4. Limitations and Art.	16. National Flavour in Music
5. Art and the Holidays.	17. The Imperial Spirit in Music.
6. Music and Manners.	18. More about History and Music.
7. Two Views of Opera.	19. The Necessity of Music in War-Time.
8. Impulse in Composition and Interpretation.	20. J. S. Bach and Emotion
9. Schumann: A German Event.	
10. Robert Schumann: An Anniversary Estimate.	
11. The Real Liszt.	

Dit boek is gedrukt op goed papier en keurig gebonden.

Prijs f 4.50.

Aanvragen te richten aan de Administratie van het „Koloniaal
Weekblad", Nobelstraat 20, Den Haag.

S

RECHTSKUNDIG INCASSO EN DETECTIVE BUREAU

„HILVERS”

(v.h. VAN GIGCH & Cie.)

Westeinde 235 - 's-Gravenhage - Telefoon 33129

Behandeling van Vertrouwensopdrachten in Binnen- en Buitenland. — Behandeling van alle Rechtszaken. — Adviezen in Belastingzaken.

Bureau de Renseignements & Recherches. Exécution des ordres en Hollande et à l'étranger au prix modiques. Auskunft und Detektive Büro. Beobachtungen und sonstige Aufträge, auch im Auslande, zu bill. Preisen. Detective-Office. All orders are quickly settled. Moderate terms. 5458

Lage tarieven.

Prima referenties.

HOLLAND MOTOR EN RIJWIEL COMP.

WITTE DE WITHSTR. 68

TELEF. 36467 :: DEN HAAG

Wij leveren U

een uitstekend HOFSTAD Rijwiel vanaf f 55.— compleet. Zeer fijne Engelsche SUN en JAMES Rijwielen vanaf f 88.—, alle met langd. garantie Wij belasten ons speciaal met de verzending naar Indië - Moffelen en Nikkelen, onverschillig welk merk

PROMPTE BEDIENING
GESCHOOLD PERSONEEL

5737

SCHOENMAKER

BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

**KANTOOR-
DRUKMACHINES.**

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * TELEF. 11987

P. VAN DEN BERGE

BANKASTRAAT 41 - Tel. 15587 - DEN HAAG

Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden, Gaskachels Tuinen en Gasslangen - Lood- en Zinkwerker 5239

GROOTE REPARATIE-INRICHTING

Tari Bari
Sigaretten

Een verrassende vooruitgang op Sigarettenfabricage

HYGIENISCH, TEERVRIJ, SMAKELIJK

de Indiën is het noodzakelijk, dat geheel het Ned. volk ook in die deelen van het Koninkrijk belangstelling toont.

De eerste vereeniging, die met dit doel voor oogen werkte, was de vereeniging Oost en West. Later volgden andere lichamen haar in die richting. Ten einde nu het nuttig effect van de werkzaamheid van al die instellingen door samenwerking te verhoogen, werd in 1917 op initiatief van het Koloniaal Instituut een centraal comité gevormd, dat den naam kreeg van Comité voor Ind. lezingen en teergangen. Bij dat comité zijn thans behalve het Dept. van Kol., het Kol. Inst. en Oost en West nog 10 andere instellingen aangesloten.

Naast lezingen voor volwassenen, heeft het comité in het bijzonder binnen den kring van zijne bemoeiingen getrokken de verbreiding van kennis van de Indiën onder de jeugd in Nederland. Met het oog hierop heeft het comité gedurende zijn 10-jarig bestaan op vele plaatsen in den lande kol. leergangen voor onderwijzeressen en onderwijzers laten houden en organiseert het telkenjare in de Kerstvacantie in het gebouw van het K. I. een kol. cursus voor geografen.

Zeer zeker hebben deze cursussen veel nut opgeleverd. Dit neemt intusschen niet weg, dat nog steeds het onderwijs aan de jeugd in Nederland, zoowel op de lagere scholen als op die voor middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs, in 't algemeen gesproken onvoldoende rekening houdt met de groote beteekenis van de overzeesche deelen van het Rijk.

Afdoende verbetering hierin kan uit den aard der zaak alleen aangebracht worden door het Ministerie van Onderwijs. Te hopen valt het daarom dat dit nu spoedig tot het besef kome, dat het de onafwijsbare plicht van Nederland is om bij het onderwijs hier te lande aan de kennis omtrent Grooter-Nederland een ruimere plaats te verschaffen.

Ondertusschen gaat het Comité voor Indische lezingen en teergangen en alle daarbij aangesloten instellingen voort om meer kennis omtrent de Indiën in Nederland te verspreiden.

In dit verband mag ik zeker wel in kennis brengen het heugelijke feit dat door de afd. Arnhem van de vereeniging Oost en West voor het volgende jaar eene Koloniale tentoonstelling georganiseerd wordt. Van die tentoonstelling kan zeer veel uitgaan. Steunt haar dus zooveel gij kunt, gaat er heen en wekt anderen op tot een bezoek aan haar.

Thans terugkerende tot het punt van uitgang: de film van hedenavond, die, zooals U weet, opgenomen werd door onzen stadgenoot, den heer Willy Mullens, eindig ik met de hoop uit te spreken, dat de voorstelling zal bijdragen om de belangstelling voor Indië te onderhouden en te vergrooten.

Na deze met warm applaus begroete woorden begon de filmvoorstelling en kregen wij de Suikerfabriek „Wonopringgo" van de Nederl. Handel-Mij. te zien, welke een duidelijk beeld gaf van het geheele suikerproces, vanaf den rietaanplant tot de expeditie der suiker. Wij zagen het kleine stekje door middel van verschillende bewerkingen, zooals bemesting, bevloeiing, enz., tot het meer dan manshooge riet opgroeien; voorts de bewerking, welke dit laatste in de fabriek moet ondergaan, terwijl ook het laboratorium, ziekenhuis en de societeit der onderneming niet vergeten werden.

Na de pauze aanschouwden wij het suikerafschepbedrijf, waaronder het vervoer der balen, ieder 100 K.G. wegende, het opslaan en verschepen. Op deze wijze worden ieder jaar 25 miljoen balen door Java geproduceerd.

Tot slot werd het theebedrijf bij het Nederl.-Indische Landbouwsyndicaat op Sumatra vertoond. Ook dit bedrijf werd van af het ontginnen van den grond tot in alle onderdeelen, welke de planten ondergaan om den door velen zoo geliefkoosden drank te nuttigen, volledig op het doek gebracht.

Velen hebben door de vertooning dezer film ongetwijfeld een beteren kijk gekregen op het Indische bedrijfsleven.

De muziek illustreerde de film op zeer toepasselijke wijze, zoodat de avond dan ook in alle opzichten geslaagd mag heeten.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Nijmegen.

SOCIETEITSAVOND.

Op Zaterdagavond 29 October, 8 uur, Oranjehotel, Causerie door den heer De Vries van de Mij. Nederland, over „Van en over reizen naar Indië." Leden, komt luisteren met uwe introducties.

De Secretaris,

Barbarossastr. 48.

GESCHER.

Afdeeling Twente.

De film der Nederl. Handelmaatschappij zal vertoond worden in Enschede op 27 en te Hengelo op 28 October.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

UITNOODIGING tot het bijwonen der Hoofdbestuurvergadering op Zaterdag 29 dezer, des nam. ten 2 uur, in het gebouw Heulstraat 17, alhier.

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen (zie K.W. 21 April j.l., no. 16).
3. Koloniaal Weekblad.
4. Algemeene besprekingen.
5. Rondvraag.

De Secretaris,

VAN DER BRUGH

Bij eventuele verhindering wordt plaatsvervangend verwacht.

VOOR DE AFDEELINGEN.

De besturen worden gaarne aandachtig gemaakt den wenk van den heer Oudschans Dentz in zijn artikel: Straatnamen en de West-Ind. Koloniën (Zie Koloniaal Weekblad, No. 42).

Van de Redactie.

ZENDINGSFILM WARTA SARI.

Onder dezen titel wordt binnen zeer kort de Zendingfilm, waarover reeds eenige malen een bericht ons blad verscheen, uitgebracht.

Met groote belangstelling mag deze film tegemoet gezien worden, daar naar het oordeel der bevoegden die hem keurden, zoowel de behandelde stof als de namen zelf zoo gelukkig gekozen en goed geslaagd zijn dat hij niet na zal laten overal grooten indruk te maken. De heer Ochse, die in Indië de opnamen deed, doet ons wel als een uitnemend vakman kennen. De natuurbeelden, tijdens de reis van een der zendelingen in oerbosch opgenomen, geven het beklemmende en overweldigende van den tropischen plantengroei prachtig weer.

Nadat de film zijn première op 26 October in de sloten kring zal hebben (tijdens de Alg. Zendingconferentie te Amsterdam), zal hij gedurende een geheele week in Amsterdam draaien en wel van Maandag 3 October tot Zaterdag 5 November. Deze voor het publiek tegen entree toegankelijke filmavonden zijn ook lijk in de groote Aula van het Koloniaal Instituut, halve Woensdagavond 2 November. Dan zal de film van Salvatori getoond worden.

DE CURACAOSCHE GELDMIDDELEN.

In de onder dit opschrift verschenen beschouwingen van den heer W. R. Menkman is tot ons leedwezen een hinderlijke fout geslopen.

Men gelieve n.l. te lezen in het Nr. van 20 dezer blz. 4, geheel aan het slot: uitgevoerde hoeveelheden in pl. v. ingevoerde hoeveelheden.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIË: S. Lantema, Onderwijzer 2e kl. bij het O.L.O. in N.-L. Irnsum.

W. J. E. Paris, Idem als voren; Simonshaven (Geervliet).

Ir. D. J. A. Middelburg, Landbouwconsulent bij Landbouwvoorlichtingsdienst; Putten (Veluwe).

W. Hollander, Gedipl. techn. Ambtenaar 3e kl. P.T.T., Dokkumertrekweg 39, Leeuwarden.

W. Schols, Adm. Ambtenaar b. h. Binnenlandsch stuur, Bujs Ballotstraat 57, 's-Gravenhage.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.

P. Rotteveel, Commissaris van Politie 1e kl., techn. leider der Veldpolitie in de residentie Soerabaya en Madoera; Hoogeweg 53, Amsterdam (O.).

L. J. Oerlemans, Gedipl. gezaghebber bij het B. Groote Visscherijstraat 86, Rotterdam.

J. Th. Metzelaar, Landbouwconsulent 1e kl. te Buitenzorg; Leeuwendaallaan 35, Rijswijk (Z.-H.).

Ir. L. de Vogel, Ir. 2e kl. bij den Waterstaat en B.O.W.; Van Boetzelaerlaan 137, 's-Gravenhage.

Mej. C. W. Planten, Gouv.-arts te Soerabaya; Beeklaan 452, 's-Gravenhage.

L. F. Mallien, Bouwkundige bij de S.S. en Tr.; 1e Svecinckstraat 35, 's-Gravenhage.

H. W. H. Treeling, Politie-opz. in het gouv. Celebes Onderh.; Netscherstraat 77, 's-Gravenhage.

E. W. Kuster, tijd. wnd. Kascontroleur bij de S.S. en Tr.; Genestellaan 1, Roozendaal (Gld.).

F. A. du Mosch, Opzichter 1e kl. bij den dienst Scheepvaart; Hugo de Grootstraat 8, 's-Gravenhage.

A. van Zwet, Politie-opz. in de residentie Kediri; Stortstraat 66, 's-Gravenhage.

R. J. Koppenol, Ass.-resident van Deli en Serdang; Theresiastraat 103, 's-Gravenhage.

W. N. Schmidt, Controleur van de Belastingen op het kantoor van den Inspecteur van Financiën, hoofdkantoor van den Inspectie Padang; Gijsbrecht van Amstelstraat 67, Hilversum.

Eindelijk onvermengd genoeg:

EEN CHRYSLER, REEDS VANAF F 2900.-

N.V. JAMES NEFKENS AUTOHANDEL

LAAN VAN MEERDERVOORT 96c :: TELEF. 35970

ALLEEN-VERTEGENWOORDIGING VOOR DEN HAAG EN OMSTREKEN

A. Uijé, Ass.-resident, secr. van Bantam; Cornelis
 Peelmanstraat 18, 's-Gravenhage.
 A. H. E. Ebell, Adj.-Inspecteur van Financiën, Lang-
 straat 77, Amersfoort.
 Bogman, Hoofdpolitieopziener res. Soerabaya, Blauw-
 weg 12, Almelo.
 A. Hendriks, Politieopziener res. Soerabaya, Jas-
 straat 32, Utrecht.
 Verbrugh, Inspecteur 2e kl. b. d. Gouv. Pandhuis-
 inst, Hotel Botanique, Rue St. Lazare, Brussel.
 J. C. de Grave, Alg. Ontvanger 3e kl. Landskas,
 Weltevreden, Goudenregenstraat 55, 's-Gravenhage.
 L. G. Ungerer, Gouvernements-veearts, Laan van
 Meerdervoort 190, 's-Gravenhage.
 W. Bloch, Assistent-Resident van Toeban, Bentinck-
 straat 52, 's-Gravenhage.
 van Dalen, Hulprediker b. d. Prot. Kerken in
 Saksen Weimarstraat 2, Dordrecht.
 de Torbal, Kapitein der Infanterie, Raadhuis-
 straat 18, Amsterdam.
 G. Gerritsen, Kapitein b. d. Top. dienst, Patrijs-
 straat 5, 's-Gravenhage.
 Palm, 1e Luitenant der Infanterie, Marnixstr. 358huis,
 Amsterdam.
 J. Savalle, Ritmeester der Cavalerie, Juliana van
 Stolbergplein 10, Den Haag.

MET PENSIOEN.

H. T. A. ter Hoeven, Vervoerscontroleur bij den dienst
 der S.S. op Java; Daguerrestraat 36, 's-Gravenhage.
 H. C. van Bergen, Inspecteur van het Inlandsch on-
 derwijs; Valeriusstraat 19h, Amsterdam.
 Mr. C. J. Zieck, Lid v. d. Raad van Justitie te Soerabaya,
 Delftweg 18, Rijswijk (Z.-H.).
 P. K. Verbeek, Ondercommissaris van Politie, Zoutzie-
 derstraat 61b, Rotterdam.

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één
 uitzondering: het slechte. S

Een proef zal U overtuigen

zoals zoovelen vóór U overtuigd
 werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

Mutatiestaat van 19 tot 26 October.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

M. Schuil—v. d. Koog, Breda, Baronielaan 318a.
 L. van Win, Ritmeester Cav N.-I.-L., Breda, Oranje-
 singel 17. f 5.—
 P. H. le Clercq, Advocaat en Procureur, Nijmegen,
 Spaenstraat 27. f 5.—
 Bergsma, Nijmegen, Oranjesingel 63. f 5.—
 vrouw A. H. A. Koch, Leerares M.O., Nijmegen,
 Anische Straat 65. f 5.—
 vrouw Pannekoek, Utrecht, Ramstraat 45. f 5.—
 vrouw P. de Booy, Den Haag, Javastraat 38. f 5.—
 vrouw J. C. Molewater, Den Haag, „Villa Duna”,
 Stolkweg 19. f 5.—
 Daudey, Oud-Gezagvoerder K.P.M., Den Haag,
 Oudeveststraat 28. f 5.—
 A. Borggreve, Oud-Directeur „Osvia”, Den Haag,
 Oudekerkhof 19. f 5.—
 Th. Harkink, Oud-Onderwijzer O.-I., Voorburg, Laan
 van Swaensteyn 17. f 5.—
 Meisingh, Bouwkundige, Den Haag, Nassauplein 21.
 B. Masquerier Hofland, Oud-Kapitein N.-I.-L., Den
 Haag, Haviklaan 17. f 5.—
 vrouw A. J. van der Willigen, Den Haag, Meezenlaan
 17. f 5.—
 de la Parra, Oud-Planter, Den Haag, Sweelinckstr.
 17. f 5.—
 vrouw J. J. C. Brumund, Den Haag, p.a. Clubgebouw
 voor Vrouwen, Lange Vijverberg 7. f 5.—
 P. van Eck, Oud-Directeur N.V. Utrechtsche Asfalt-
 fabriek, Den Haag, Jan van Nassaustraat 49. f 5.—
 C. G. Geesink, Den Haag, Stadhouderslaan 110.
 A. E. Ruempol, Den Haag, Laan v. Meerdervoort
 17. f 5.—
 vrouw H. W. Pilger, Gep. Onderwijzeres O.-I., Den
 Haag, Dunckerstraat 42.

afdeeling van Breda.
 den heer C. Mollema te Nijmegen.
 Voorzitter der afdeeling Nijmegen.
 Eigen aanmelding.
 den heer R. Francis te Den Haag.
 Mevrouw E. van Deventer—Maas te Den Haag.
 Hoofdbestuur Oost en West.
 den heer Th. B. Struick te Den Haag.
 Administrateur Oost en West.
 Mejuffrouw J. M. C. A. Nuijsink te Den Haag.
 Secretaris Afd. Den Haag.

Rectificatie.

Mejuffrouw J. de Booy—van Ledden Hulsebosch te Nij-
 megen, Victoria Hotel. f 5.—
 P. de Vries, p.a. „Sidimanik”, Siantar (S.O.K.). f 5.—

Nieuwe Begunstigers:

W. M. van Kalmthout, Nijmegen, Bisschop Hamer-
 straat 3
 vrouw van Krieken—Diehl, Utrecht, Willem Barentz-
 straat 81
 vrouw C. d'Artillac Brill, Den Haag, Columbus-
 straat 155

den heer C. Mollema te Nijmegen.
 Mevrouw Pannekoek te Utrecht.
 Mevrouw M. T. Velsing—Caspari te Den Haag.

Afschrijven:

A. W. van der Wijck, Oud-Generaal-Majoor Cav. te
 Hemendaal (overleden).
 Vonck, Den Haag, Stadhoudersplein 12, (overleden).

G. A. J. van Kalmthout, Nijmegen, Bisschop Hamerstr. 3,
 (overleden).

Adresveranderingen:

D. M. Meertens, Rotterdam, Heemraadsingel, van:
 naar: 105.
 de Putter, Indoloog, van: Leiden, Oude Singel 46
 naar: Oegstgeest, Haarlemmervaart 10.
 vrouw E. F. Nijenhuis—van Beusekom, Den Haag,
 Columbusstraat 236 naar: Acaciastraat 98.
 vrouw F. H. Suermond—Albrecht, Den Haag, van:
 Halsem, van: Scheveningen, Harstenhoekweg 29 naar:
 Hiel Richelieu te Territet-sur-Montreux.
 Coma, Controleur 1ste klasse B.B., van: Den Haag,
 van Nassaustraat 121 naar: Buitenzorg, van Linn-
 berg Strumweg 13.

Dr. S. A. Koopal, Leeraar N.-I.-A.-S., van: Den Haag,
 Merellaan 1 naar: Soerabaya.
 W. C. Camman, Luit.-Kolonel Inf., van: Nijmegen, St.
 Annastraat 64 naar: Bandoeng D. v. O.
 C. A. J. van den Berg, 1ste Luit. Inf., van: Weltevreden
 naar Z. O. Afdeeling van Borneo (Bandjermasin).
 Mr. J. H. Heslinga, thans: Leeraar O.S.V.I.A. te Madioen.
 Th. A. M. Willemsse, Oud-Luit.-Kolonel Inf., van: Weite-
 vreden, Djohorlaan 7 naar: Bandoeng, Oosteinde-
 Binnen 23.
 A. J. van Zanen, Controleur B.B., van: Baroes naar:
 Sibolga (Tapanoeeli).
 H. Koolmeijer, Den Haag, van: Edisonstr. 17 naar: Per-
 poncherstraat 108.

N.V. STUKADOORSBEDRIJF

voorheen

L. PH. BISSCHOPS

SASSENHEIM - TEL. 4507

**UITVOERING van alle
 STUKADOORSWERKEN
 door het geheele land.**

Wij maakten o.a. het Stukadoorswerk voor
 het Koloniaal Instituut tot volle tevren-
 denheid der Directie.

5474

5498

VERSCHEENEN:

NOTO SOEROTO

NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van
 1—500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef
Het Vaderland: — „die zich in vorm en wezen vol-
 komen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto
 Soeroto gepubliceerde Fluisteringen van den Avondwind,
 en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon,
 rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

BELASTINGEN

(Nederlandsche en Indische)

W. VAN MAANEN, Oud t. Inspecteur Dir. Bel.

P. TADEMA, Gedipl. Accountant

BELASTINGCONSULENTEN

5384

AMSTERDAM - PRINSENGRACHT 644

Telefoon 37734 (2 lijnen)

WERKZAAM OVER GEHEEL NEDERLAND

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 :: DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN - BLOEMPOTTEN - ZUILEN
 MET POTTEN - KLOKSTELLEN,
 ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 122a/b-DEN HAAG-TEL. 33472
 Steeds versche
 aanvoer van de **DE BESTE**
 Rijsttafelbenodigdheden en
 Indische Geneesmiddelen,
 Akar-Bahar-banden, enz.
 Verz. door geh. Europa - Prijs, op aanvraag

WISBRUN & LIFFMANN
 VEENESTRAAT 35-37 - Tel. 12503 - DEN HAAG
 DAMES MODE ARTIKELN
 ZIJDEN STOFFEN - FLUWEELEN
 KANTSTOFFEN - ALLE SOORTEN 5022
 GARNEERINGEN, ENZ., ENZ. - BALARTIKELN

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIËVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

VEREENIGING „OOST EN WEST"
 HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17 'S-GRAVENHAGE

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied van personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Tel. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752. Dit „Tehuis" biedt de studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, een matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK, of den Administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", Van-Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Tel. No. 50248.

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna-Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten einde aan de hand van Nederland naar Indië gaan, en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken, als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

BUREAU VOOR ADVIEZEN (tegen eenige vergoeding) op huishoudelijk en maatschappelijk gebied, onder leiding van Mevr. J. FRANCO MENDES—Calisch. Spreekuur Donderdagmiddag van 2 tot 4 uur en volgens afspraak. Nic.-Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492. Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, en de Firma MARTINI & NIJHOFF, L. Voorhout 9, Den Haag (bij deze firma alleen die met een *), zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk.) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West, tweede druk, bestaande uit:
 - * 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ; Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
 - * 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overz. Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - * No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2e, verbeterde druk.) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - * No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië, zoomede voor verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken en Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. XI. De Geëmployeerde bij de Rubber (caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Ned.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën** Prijs: f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- Serie I.
 - No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 - 2. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 - 3. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 - 4. Denkbeelden der Inlanders van onze Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 - 5. De Europeesche vrouw in Indië.
 - 6. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 - 7. Over de Kolonie Suriname.
 - Serie II.
 - No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 - 2. Het Javaansch toneel.
 - 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 - 4. De theecultuur op Java.
 - 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 - 6. Een coode taal in Indië.
 - 7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
 - 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 - 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is.
 - 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
 - Serie III.
 - No. 5. Nederlanders in Indië.
 - 6. Het Nederlandsch-Indisch Volksredietwezen.
 - 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 - 8. De Slavernij in Oost-Indië.

Zovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Wnd. Vertegenwoordiger in Nederlandsch-Indië Mr. M. J. A. Oostwoud-Wijdenes, President Landraad, Tandjong Balei (Sumatra's Oostkust).